

KONGRESO
KOVA SU
INFLIACIJA

RIMAS DAIGONAS

Infliacijos botagas žiauriai čaižo Ameriką. Trijų dešimtmečių bėgyje be atodairos šėrę visą, ir visaip rėmę priešų pasaulį ir net tokius gigantus, kaip Sovietų Rusiją ir Indiją, amerikiečiai išsiaiškvojo, nusialino ir dabar sustojo bankroto grėsmės ženkle. Visokių kongresinių komitetų bei pakomitečių aibės paskendo nepabaigiamuose debatuose, kaip padėti stabilizuoti? Kaip iš materialinės ir moralinės krizių išsikrapštyti? Ir, štai, kaip skelbia Washingtono leidžiamas Congressional Quarterly, atsakymas rastas!

Kongrese susiformavo tam tikra grupė, kuri sugalvojo apsaugoti Kongreso narius nuo infliacijos bėdų. Receptas gi visai nesudėtingas: taikyti algoms gyvenimo brangėjimo indeksą. Kitaip tariant, kasmet kelti Kongreso narių algas. Suderinti kongreso narių algų didėjimą su kitų, nerinktų, federalinių pareigūnų algų didinimo inteksais. Kad tas sumanymas nepatektų spaudai ant danties, jis buvo vystomas slapybėje, grupėse, be korespondentų informavimo. Mes atsimename nesenius dar histeriškus visokių kongresinių komitetų debatus, prieš televizijos kameras, apie išlaidų ginklams mažinimą, apie C.I.A. ir F.B.I. agentūrų problemas. Algų pakėlimo projektas buvo apspręstas kitu būdu. Iniciatoriai pasikeitinėjo laiškais. Vyriausias algų kėlimo projekto iniciatorius yra David N. Henderson, demokratas iš šiaurinės Karolinos valstijos.

Dabartinė Kongreso nario alga metams yra 44,600 dolerių. Asmeniškio štabo išlaidoms skiriama kongresmanui 238,581 doleris, o senatoriaus štabui net 844,608 dolerių metams. Be to, yra daug kitų privilegijų. Tarp jų labai solidi pensija, pašto išlaidų atleidimas, kelionės užsieniuose, įvairios mokesčių nuolaidos. Gyvenimo brangėjimo indeksas gana reikšmingas, tai kasmetiniai algų didinimo šuoliai po 5%-6,5%. Rekomenduojama, kad algų didinimas (Nukelta į 2 psl.)

Domicelė Tarabildienė

— Laukų madona (Lino raiziny)

MARGUČIUI
CHICAGOJE
NUTILUS...

ANTANAS NAKAS

Margučio radijo programa lietuvių visuomenei buvo žinoma ne tik Chicagoje, bet ir miesto apylinkėse.

Su mažom pertraukom programa buvo transliuojama nuo 1928 metų. Ir štai, š.m. balandžio mėn. 23 d., jos veikimas buvo, nuo Margučio vadovų nepriklausančių, aplinkybių sustabdytas. Radijo stotis, iš kurios buvo siunčiamos transliacijos, nutraukė sutartį. Taigi, po 48 metų veiklos, Amerikai švenčiant nepriklausomybės sukaktį, turėjo nutilti balsas, kuris tiek daug yra prisidėjęs ne tik prie mūsų kultūrinio veikimo, bet ir prie šios valstybės kultūrinio ir ekonominio gyvenimo stiprinimo.

Margučio veikla pastaruoju metu labai plačiai pasklido. Geras programų tvarkymas ir nuolatinis jų tobulinimas Chicagos lietuvių visuomenėje rado labai platų atgarsį. Nors programų transliavimo laikas paskutinį pusmetį buvo ir nevisai patogus kasdieną nuo 2-3 v.p.p., tačiau vistiek lietuviai transliacijų laukdavo ir jomis domėjosi.

Margutis rėmė daugybę Amerikos lietuvių organizacijų ir pavienių asmenų užsimojimus, propoguodamas jų veiklą ir skatindamas toliau dirbti lietuvių reikalui.

Lietuviškojo jaunimo veikla neapleidavo be Margučio tautos. Jaunimo gražios ir vertingos pastangos Kudirkos, Simokaičių, Brazinskių reikalui, įvairios vidurmiestyje demonstracijos, didesnieji jaunimo kongreso organizaciniai reikalai, jaunimo teatro veikla, koncertai, vaidinimai skautų veikla, telegramams senatoriams ir kongresmanams neapleidavo be Margučio tautos.

Margučio veiklą išvystė ne vienas asmuo. Nuo Vanaigaičio laikų kaip kaleidoskope sužėrėjo A. Lapinskas, A. Oliš, dr. Biežis. Vėliau A. Adamkus, kuris iki šiam laikui yra Margučio direktoriaus pirmininkas, V. Kasniūnas, D. Bylaitienė, P. Jakštas, E. Vilutienė, L. Narbutis, Pakštaitė ir kiti. Ypatinę vaidmenį atliko gabūs radijo pranešėjai, politinių ir kultūrinių reikalų komentatoriai: Dirmeikis, Mackus,

(Nukelta į 4 psl.)

LISABONOS SEIMAS

Komunistams pralaimėjus Portugalijos rinkimus

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Sekmadienio, balandžio 25 rinkimų į Portugalijos seimą rezultatai buvo gera žinia. Komunistai surinko tikrai 15.5% ir pravedė 40 atstovų į 263 vietų seimą. Socialistai surinkę 40% balsų, pravedė 106 atstovus, liaudies demokratams su 25% gaus 71 kratai su 25% gaus 71 atstovą, socialdemokratų centras 16.5% - 41 atstovą. Likusios vietos atiteks smulkesnėms partijoms, jų tarpe ir kairėsniems už komunistus. Viso labo rinkimuose dalyvavo 14 partijų.

Kaip matome iš vardų, beveik visos partijos yra kairiųjų nuotaikų. Tai dėl to, kad kairiai nusiteikę karininkai neleisdžia dešiniųjų partijų. Tokioje situacijoje dešiniuosiom laikytini socialdemokratų ir liaudies demokratų, ypač paskutinieji. Mario So-

ares, socialistų vadas, prieš rinkimus ir po rinkimų sakėsi niekadose neeisiant į koaliciją su liaudies demokratais, nors abi partijos, susidėjusios, turėtų labai solidžią daugumą seime. Nors galutini rinkimų rezultatai dar gali šiek tiek pasikeisti, tačiau abejotina, kad naują vyriausybę galėtų sudaryti socialdemokratų su liaudies demokratais. Jie neturėtų pakankamai atstovų sudaryti daugumai. Socialistų-komunistų koalicija matematiškai būtų įmanoma, tačiau Soares prieš rinkimus pareiškė niekadose nesusidėsiant ir su jais.

Komunistų pralaimėjimas aiškintinas tuo, kad Portugalijos komunistai buvo dau-

giau stalinistinės ideologijos jie siekė proletariato, t.y. savo pačių diktatūros. Priešingai Italijos, Prancūzijos ir kt. Vak. Europos kraštų socialistams, jie nenorėjo nei 'socializmo su žmogišku veidu' ar 'tautinių spalvų socialistų' jie nežadėjo laikytis ir demokratinio žaidimo taisyklių.

Visa tai veda prie išvados, kad komunizmas negali būti populiarus net ilgamečio kolonialinio karo išvargintam krašte, kaip Portugalija. Lygiai taip pat rinkimų rezultatai išblaško mitą, kad dešiniųjų diktatūra būtinai turi pasekti komunistų. Atvirkščiai, komunizmas populiarėja tenai, kur demokratijos nemoka ir negali susitvarkyti su krašto bėdomis. Nūdien stipriausios kompartijos yra kaip tik tokiuose

(Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Valstybės Sekretorius Kis singeris, viešėdamas Afrikoje, paskelbė naują Afrikos politiką: JAV neduosiančios ginklų judesiams, norintiems išvaduoti Rhodėziją (ir vėliau P. Afriką), tačiau jos visais galimais būdais spausiančios baltųjų vyriausybės, kad jos duotų teisę juodųjų daugumai. Konkretiai, Rhodėzijai duotas 2 metų terminas. Siekdama paspausti Rhodėzijos vyriausybę, Washingtono administracija prašysianti kongreso atšaukti įstatymą, leidžiantį JAV išvežti iš to krašto chromo rūdą, nors tai prieštaravo jau prieš 10 metų priimtoms JT sankcijoms. Taip pat norima į Rhodėziją uždrausti važiuoti JAV piliečiams. Jei JAV ir pasisektų pasiekti savo tikslo, dalis kredito už tai vistiek atitektų sovietams, kurių propaganda aiškina, kad JAV paspaudė baltąsias vyriausybes tik bijodama Maskvos įsikišimo.

Pennsylvanijos pirminiai rinkimai atnešė laimėjimą Jimmy Carteriui, kuris surinko 37% visų balsų, tuo tarpu jo artimiausias varžovas sen. Jackson - 25%, kongresmanas Udall - 19% ir gub. Wallace - 11%. Carterio laimėjimas laikomas svarbiu negu iš pirmo žvilgs-

nio atrodo dėl to, kad už Jacksoną buvo pasisakę unijų vadai ir Philadelphijos miesto demokratų partijos mašina, kas reiškia, kad unijos ir partinės mašinos neturi per daug įtakos. Pagal apklausinėjimą, 54% unijų nariai pareiškė, kad jie visai nepaiso savo vadovybių nurodymo kaip balsuoti.

Po Pennsylvanijos rinkimų atrodo, kad Jacksonas ir Udall jau neturi šansų būti išrinktais partijos kandidatu į prezidentus. Tokiu būdu Carteris, kuris dabar turi 332 konvencijos delegatus (Jacksonas - 196, Udall - 74), nors dar neturi aiškos daugumos - viso bus 1505 delegatai - tačiau prasiveržė taip toli, kad jam padeda vadinamas 'Band wagon' efektas: visi nori prisidėti prie laiminčio. Prezidentas Fordas, kuris iki šiol pranašavo, kad jo oponentu bus H.H. Humphrey, dabar sako, kad sunku išvaizduoti, kad konvencija nepasisakytų už Carterį.

Tiesa, H.H. Humphrey dar neseniai buvo daug populiariausias kandidatas demokratų politikų ir unijų vadų tarpe, tačiau jų įtaka yra gerokai nusmukusi ir, būdami realistai, jie pasisakys už tokį kandidatą, kuris gali laimėti, bet ne tokį, kuris jiems artimesnis, bet dėl vieno ar kitų priežasčių negali laimėti.

Carterio pasisekimas byloja, kad tautai yra gerokai nusibodę seni politikieriai, ji nori naujo veido ir naujų idėjų. Kažkas panašaus buvo ir su J.F. Kennedy. Profesionalų politikų jis buvo laikomas netinkamu: per amžai patyrusiu, per jaunu kandidatu. O vis dėl to jis sugėbė laimėti ir nominaciją ir prezidentūrą.

Jei Carteriui nepasisektų suorganizuoti laimėjimą per pirmą balsavimą, jam galimu konkurentu galėtų pasirodyti Kalifornijos gubernatorius Pat 'Jerry' Brown, jr., kuris irgi neatitinka senosios kartos politikų vaizdinių turi, atrodo, daug gerų idėjų. Galimas daiktas, kad jis į kovą už prezidentūrą įsitraukė jau per vėlai. Jis taip pat neturės ir pakankamo administracinio patyrimo - gubernatoriauja tik 16 mėnesių. Antra vertus, ir Carteris buvo tik dvejus metus Georgijos gubernatorium ...

Kas bus Kissingerio ipėdinis? Toks klausimas buvo pastatytas pačiam ... Kissingeriui, jam neseniai viešint Bostone. Jo atsakymas, anot The New Republic korespondento John Osborne, buvęs toks: Jei rinkimus laimėtų respublikonų kandidatas ir jis norėtų žmogaus, kuris jam padėtų suformuluoti užsienio politiką, toks galėtų būti Elliot Richardson. Jei reiktų tokio, kuris galėtų sekmingai išaiškinti užsienio politiką kongresui - tam rei-

kalui geriausias būtų Melvin Laird. Sekretorius, kuris galėtų gerai pristatyti užsienio politiką ir kongresui ir tautai, būtų John Connally. Geriausias kandidatas į tą postą, kuris galėtų ir apgalvoti formuluoti, išaiškinti ir apginti užsienio politiką, būtų Nelson Rockefelleris. Kissingeris sakėsi dar negalvojęs demokratų prezidento pasirinkimo galimybes, bet jis manas, kad greičiausiai tam postui tiktų buvęs ambasadorius ir Gynybos Departamento pasekretorius Cyrus Vance.

(vm)

KONGRESO KOVA...

(Atkelta iš 1 psl.)

būtų kompensacija už nuo 1969 metų iki šių metų periodą. O kad nereiktų vargintis skaičiuojant, atmokėti tas "skriaudas" iš karto. Šis vienkartinis "priedelis" sieks iki 10,000 dolerių sutalpinant sumą viename čekutyje.

Greta algų didinimo pateisinimo, infliacija, yra ir kita algų didinimo dingstis: tinkamai atlyginti našaus darbo žinovus. Tai yra bendras komercinis dėsnius kiekvienoje verslo įmonėje. Žinovo ieško, jį vertina, brangina ir tinkamai atlygina. Rinkėjai ir mokesčių mokėtojai savo sprendimo čia nepasakė: ar jų rinktieji verti algų, kurias jiems moka iš mokesčių sukrautų fondų. Tačiau Kongreso nariai yra įsitikinę: jiems reikia mokėti daugiau, jie verti papildomų tūkstančių iš mokesčių aruodų.

LIETUVOS GENERALINĖS KONSULĖS PADEKA

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Chicago Klubas pastangomis ir Lietuvių Fondo nutarimu, buvau ypatingai pagerbta lietuvės visuomenininkės laureatės titulu ir premijos įteikimu. Už tai reiškiau širdingą padėką LMKF Chicago Klubui ir Lietuvių Fondui.

Dėkoju Klubui valdybai, komitetui ir narėms už premijos įteikimo jaukių, įspūdingų iškilnių suruošimą, programos vedėjai ir atlikėjams, premijos įteikėjams, kalbėtojams, sveikintojams ir visiems dalyvavusiems iškilnėse.

Ačiū spaudai ir radijo pranešėjams bei žurnalistams gražiai apibudinusius mano nueitą gyvenimo kelią ir premijos įteikimo iškilmes.

Dėkoju Lietuvos Diplomatinėi Tarnybai, Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, visomis organi-

Su demokratų partijos platformos komiteto pareigūnais š. m. kovo 29 d. Providence, R. I. Iš kairės: Andrew Valuchek, Director Nationality Division, Democratic National Committee Washington, D. C., Dirvos bendradarbė Regina Žymantaitė, Philip Noel, Governor of Rhode Island, chairman of the hearings, arch. Antanas Varnas, Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus pirmininkas.

zacijoms ir asmenims už gausius sveikinimus, dovanas, gėles, adresus.

Visiems, kurie bet kuo prisidėjo prie įvykio, tariau nuoširdų ačiū.

Juzė Daužvardienė
Lietuvos Generalinė Konsulė

• Dail. Žibuntas Mikšys, gyv. Paryžiuje, dėl "Gimtajame Krašte" išspausdintų jo dviejų darbų reprodukcijų, rašo:

"Gimtasis kraštas" Vilniuje š. m. vasario 5 d. (Nr. 6) išspausdino du mano darbus ("Seną pilį" ir "Pirato nuotaką") su M. Macijauskienės tekstu, kurį užvardijo "Grafikos darbai iš Paryžiaus". Paskutinis sakiny - "Pateikiame porą ž. Mikšio atsiųstų grafikos darbų". Jokių darbų "Gimtajam kraštui" nesu siuntęs (ir tokia mintis man visai galvon neateitų). "Gimtasis kraštas" nuotraukas pasidarė ne nuo mano darbų (nes tų darbų niekas Lietuvoje neturi), bet iš A. Kezio, SJ, leidinio "Žibuntas Mikšys Slides. Lithuanian Photo Library. Chicago 1969". M. Macijauskienė jau seniau buvo rašiusi apie mane, bet "Gimtasis kraštas", išsirinęs iš jos teksto, kas jam patinka, pabaigė savo pridėtu melu."

WANTED 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS (NIGHT SHIFT)

Machinist with experience in repairing injection molds required for our night shift. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Excellent working conditions, and fringe benefits. Interested persons apply at:

KUSAN INC.
666 Massman Dr.
Nashville, Tenn. 37210
Equal Opportunity Employer M/F (14-18)

Spaudoje pasidairius

MELO TRUMPOS KOJOS

JAV LB krašto valdyba savo biuletenyje, kuris buvo atspausdintas keliuose laikraščiuose, pasigyrė, kad LB atstovė A. Zerr liudijo demokratų partijos platformos komitetui. Tuo tarpu vietos laikraštyje "The Providence Sunday Journal", kur rašoma etninių grupių liudijimus demokratų platformos komitete, sakoma tik:

Anthony J. Varnas, chairman of the Lithuanian Division of the All Americans Council, decried the Soviet occupation of Lithuania, Latvia and Estonia and called for "free, unfettered elections" in Eastern Europe.

Kiti nė vienas iš lietuvių straipsnyje nebuvo paminėti, bet LB bando sau vienai nuopelnus priskirti. Rimtoji informacijoje tokių dalykų neturėtų būti.

NURSES NEEDED R. N.'s L. P. N.'s

Immediate openings for qualified R. N.'s and L. P. N.'s in our Surgical Intensive Care and Recovery Room areas. All 3 shifts. Experience in Specialty areas preferred. Excellent working conditions and employee benefits, including vacation, holidays, sick leave, long term disability, and life insurance, plus shift and week end differential.

Contact the Nursing Service Office, Wesley Medical Center, 550 North Hillside, Wichita, Kansas 67214. Phone 685-2151 Ext. 7261.

An Equal Opportunity Employer (18-19)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NUASMENINTAS ŽMOGUS

Prieš 30 su viršum metų prasidėjusi mūsų tautos naikinimo banga tęsiasi ir net stiprėja. Materialiniai, kultūriniai ir žmonėmis nuostoliai krašte vargiai apskaičiuojami. Mūsų kartą tėvynėje ir Lietuvos vaikai išblaškyti po platų pasaulį stovi prieš istorinę atsakomybę — žūti arba būti.

Bet, žvelgdami į mūsų spaudos puslapius ir visuomeninį susiorganizavimą, matome, kad Lietuvos laisvės idėja mumyse neišblėso. Ji teberusena lietuvių išeivijos širdyse, o dar labiau ir didesniais, nors paslėptais troškimais tą jaučia pavergtą tautą tėvynėje. Manytum jog mūsų karta savo atsakomybę supranta, kaip ją suprato mūsų proseneliai anais laikais ir mes jau čia išeivijoje.

Tačiau, ar mes viską atliekam, ką turėtume ir galėtume atlikti? Ar pakankamai beturime patys tos dvasinės stiprybės ir tautinės atramos? Ar kartais mūsų kartos paskutinis lietuvis veidmainingai neverks prie tėvynės kapo? Tokioms mintims duoda pagrindo kai kurių veikėjų aiškus noras ir pastangos panaikinti ideologines organizacijas ir visiems domėtis vien plačiaisiais horizontais. O vis dėl to masėje, nors ir savo tautiečių tarpe žmogaus dvasinė vertė pranyksta, jis pasidaro tartum didmiesčio gatvės masinio judėjimo šešėlis, nuasmenintas žmogus.

Žmogus, jo charakteris ir sugebėjimai išryškėja tik per socialinį bendravimą. Pirmiausia šeimoje, vėliau draugų tarpe ir pagaliau paprųjų ribose, įvairiuose sam būriuose, ypač ideologinėse organizacijose, subręsta jo asmenybė, igyjami pasaulėžiūros principai ir sutartinai su savo bendros ideologijos draugais sekmingiau randami būdai ir priemonės siekti visiems bendrojo idealo.

Žmogus be savo pasaulėžiūros, be principų, yra tik masės dalelė, už kurią galvoja kiti ir toje masėje paskęsta be žmogiškos atsakomybės. Tokie dažniausiai lieka palankiais diktatūrinių režimų kūrimo įrankiais, linkdami į tą pusę, kur stipresnis vėjas pučia. Vėjui kryptį keičiant, keičiasi ir jų galvosenos.

Per eilę metų išeivijoje visos ideologinės lietuvių organizacijos aktyviai veikė jungdamos vyresnius ir jaunesnius narius per savo pasaulėžiūrą vienam ir bendram tikslui. Iškilus didesniai tautiniam reikalui, per savo atstovus susirinkdavo bendrų tautos klausimų spręsti kartu, ieškodami vieningos nuomonės.

Atsisakydami pasaulėžiūrinių organizacijų, galim karais pasukti didžiųjų kraštų neigiamą pavyzdį, kur gyvenimas nepagrįstas aukštesniais principais, kur net visus krašto gyventojus lemiantieji įvykiai vyresniųjų vadovų sprendžiami pagal dienos nuotaikas, nueinant į kraštutinumus. Tokioje masių nuotaikoje dingsta ir mūsų lietuviškasis jaunimas.

Vienybė bendruose lietuvių veiklos reikaluose yra reikalinga ir net būtina, tačiau tikroji vienybė nereikalauja atsisakyti skirtingų pažiūrų ir dalykus. Nuomonių įvairumas padeda surasti tieką, jeigu apie vienybę kalbantieji tikrai nuoširdžiai jos siekia. Tačiau mes matome, kad jau kuris laikas į tą teisingą išeivijos lietuvių susiorganizavimą pradėjo brautis asmeniškumai, nesantikos liga, pavydas aktyvesnės veiklos, neigimas skirtingų pažiūrų, ideologijų. Nejaugi tokie žemi tikslai garbingam lietuviui stovi aukščiau už bendrą idealų siekimą — Lietuvos laisvinimo kovą?

Blogiausia, jog tai vyksta net ir mūsų rinktų veiksmų viršūnėse, į kurių veiklą nukreiptos visų lietuvių akys. Tai yra per didelė mums prabanga dabartinėse sąlygose, todėl nesinori tikėti, bet įvykiai sukelia mintį, kad čia pradėjo maišytis ir slaptos rankos. Vienur pamėgdžiojimas, kitur pakartojimas veiklos kitų jau atliktos, puolimas ne priešų ar jų agentų, bet savųjų veiklesnių žmonių ar aktyvesnių organizacijų, energijos eikvojimas ne prieš klastų atskleidimui, bet savos veiklos griovimui. Ar ne šiandien pagaliau paskutinis laikas susirūpinti organizacijoms ir visai lietuvių visuomenei? Jei nekreipsime dėmesio dabar, būsimas atsakingi už išeivijos ateitį.

E. Čekienė

Darbininko 60 m. sukakties minėjime meninės programos dalyviai. Vidury sol. A. Pakalniškytė ir šalia jos jai akompanavęs muz. A. Prižgintas. Pirmas iš dešinės muz. J. Gaidelis ir jo vadovaujamas sekstetas.

DARBININKAS PAMINĖJO 60 METŲ SUKAKTĮ

Š.m. balandžio 24 d., Kultūros židinyje, Brooklyne įvyko tėvų pranciškonų leidžiamo laikraščio DARBININKO 60 metų sukakties minėjimas.

Akademine dalyje redaktorius Paulius Jurkus apibūdino laikraščio nueitą kelią 60 metų bėgyje, atkreipdamas dėmesį į nepaprastai sunkias pirmąsias anų laikų spaudos kūrimosi sąlygas, jos lygį, kurio neįmanoma lyginti su šių laikų mūsų spaudos lygiu. Jis priminė anų laikų spaudos didelę reikšmę pirmųjų lietuvių imigrantų kūrimosi sąlygose ir, kad anais laikais lietuvių spaudoje būdavo polemikos ir daug aštresnės nei dabar, netrūko nuomonių skirtumų ir apsiribimų.

Kalbėtojas nušvietė Darbininko kelią nuo laikraščio gimimo dienos iki 60 metų, paminėdamas visus redaktorių ir kitus laikraščio atsidavusius darbuotojus.

Žodžiu sveikino Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis ir Tėv. J. Gailiūšis, Lietuvos pranciškonų provincijolas, primindamas, kad švenčiant Darbininko 60 metų jubiliejų kartu švenčiame ir 25 metų lietuvių pranciškonų kaip Darbininko leidėjų sukaktį. Jis pabrėžė, kad per tą laikotarpį laikraščio lygis labai pakilo ir augščiausią lygį buvo pasiekęs redaktorius Simo Sužiedėlio ir a.a. Juozo Brazaičio laikais. O sumanus ir darbštus administratorius Tėv. Petras Baniūnas. Šiuo metu vyr. redaktoriumi yra Tėv. Kornelijus Bučmys, kuris paskaitė pluoštą sveikinimų raštų: Lietuvos Diplomatijos Šefo S. Lozoraičio, kitų diplomatinės tarnybos atstovų, daugelio organizacijų, VLIKo ir paskirų asmenų. Aušra Jurašienė, nesenai atvykusi iš okupuotos Lietuvos skaitė paskaitą tema — Amerikos lietuvių spauda ir pavergtas kraštas.

Meninėje dalyje pasirodė jauna solistė Anita Pakalniškytė iš Kanados, akompanuojant muz. Albinui Prižgintui ir vyrų sekstetas, vadovaujamas kompozitoriaus

Juliaus Gaidelio iš Bostono.

Solistė padainavo 11 dainų iš programos ir dar porą pridėjo bisui. Sekstetas atliko 12 kūrinių. Abiejose koncerto dalyse atlikę programą dainininkai, berods New Yorko publikai pasirodė pirmą kartą ir gal todėl buvo labai maloniai nesibaigiančiais aplodismentais sutikti. Sekstetas skiriasi iš kitų panašių vyrų muzikinių grupių, į savo programą įnešdamas daugiau gyvumo, modernizmo ir

tai patraukia daugiau dėmesio ne tik jaunimo, bet ir vyresniųjų, išjudina visus iš ilgesnio sėdėjimo ir dažnas publikoje pradeda jiems priartinti rankų plojimą.

Po akademinės ir meninės dalies vyko kuklios vaišės apatinėje salėje. Nors tas savaitgalis buvo perpildytas keliais dideliais renginiais, bet į spaudos šventę atsilankė keltas šimtų žmonių.

(kr)

1976 metų Dirvos novelės KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1976 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

WANTED EXPERIENCE
SIGN PAINTERS
PATTERN PERSON
AND
ERECTION MEN

STEADY WORK FOR QUALIFIED SOBER MEN.
TOP SALARY AND BENEFITS. CALL: WRITE OR APPLY
MOORE SIGN CORP.

P. O. BOX 740
CHESTER, VA. 23601
804-748-8434

(14-30)

AUSTRALIJOŠ PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

ISVAŽIUOJANT

Šis mano rašinys yra paskutinis iš Australijos. Sekančius šešis mėnesius šio skyriaus skaitytojai galės, kaip ir prieš keturis metus, bent mintimis keliauti su manimi po pasaulį, susipažįstant su tais kraštais, kuriuose iki šiol dar nesu buvęs. Mano vienas prietelius iš Amerikos, sužinojęs, kad aš ir vėl keliauju į Montreolio olimpiadą, juokais paklausė manęs, ar aš visą savo gyvenimą matuoju olimpiniais metais? Tikrai būtų gerai, kad metus galėtum skaičiuoti olimpiniais vienetais, kas leistų daug daugiau žmogui pakeliauti ir tuo pačiu ne taip greitai pasenti.

Susitvarkęs su savo darbu ir savo "Bosais", kurie palyginant yra neblogi, jeigu kas keturi metai leidžia pusmečiui po pasaulį pasidanginti, savo kelionę pradėsiu nuo Azijos, Hong Kongo, Japonijos ir vėliau pro ne būsus Europos kraštus ir Londoną, tiesiai į Montreali. Čia gi būsiu tur būt pats laimingiausias Australijos lietuvis, nes savo šeiminiuke ir globėja turėsiu žinomąją Kanados lietuvių lakštingą G. Čapkauskienę. Pasirodo, kartais gerai yra būti spaudos žmogui. Bedarant, su šia Australijos lietuvių pamėgtąja dainininke, pasikalbėjimą "Dirvai", juokais paklausiau ar ji negali savo kieme padaryti olimpinę palapinę ir joje apgyvendinti svečius iš Australijos? Ji mielai sutiko, vėliau artimiau susirašinėjom ir aš, visai svetimam žmogui iš Australijos, buvau maloniai p. Čapkauskienės pakviestas olimpinį žaidynių metu svečiuotis pas juos. Ar tai ne jaudinantis pavyzdys, kaip lietuvis lietuvių pasaulyje atjaučia ir reikale jam padeda? Tikrai nuoširdus ačiū mano būsimiems šeiminiukams.

Šiandien daug kas keliauja apie pasaulį, tačiau tik mažai kas savo įspūdžius aprašo. Ir tai, daugiausiai yra rašoma jau sugrįžus namo, visas informacijas pasigilinus kelionių knygose ir pan. Tas viskas būna labai ir labai pavėluotai ir tuo pačiu nustoja pusės savo vertės. Aš, kaip ir anksčiau, taip ir dabar, duosiu savo kelionių reportažus tiesioginiai iš tų vietų kur būsiu, kas padarys juos daug vertingesnius ir skaitytojams įdomesnius. Kaip ir anksčiau, taip ir dabar, didelis mano tikslas yra kaip nors daugiau pasaulyje sutikti lietuvių, pamatyti kaip jie gyvena, apie tai aprašant ir spaudoje.

Tat mieli šio skyriaus skaitytojai iki pasimatymo iš įvairių pasaulio kraštų.

★ Į Australiją iš Amerikos sugrįžo žinomas mūsų krepšininkas Edis Palubinskas dalyvauti priešolimpiniam Australijos krepšinio atrankiniame turnyre. Edis Palubinskas, kuris labai sėkmingai Australiją atstovavo paskutinėje Muencheno olimpiadoje ir iš visos olimpiados dalyvių buvo antras daugiausiai krepšių įmetęs žaidėjas, po to išvyko baigti studijas Amerikoje. Baigęs universitetą, jis gavo eilę gana viliojančių pasiūlymų tapti profesionalu, tačiau, jais iki dabar nepasinaudojo. Atrankiniame turnyre Edis pasirodė labai gerai ir vėl buvo išrinktas reprezentuoti Australiją Montreolio olimpiadoje. Jis yra vienintelis lietuvis Australijos olimpiniam sąstatai.

★ Adelaidės Meno Festivalio metu labai gerai pasirodė ir užsirekomendavo lietuviai menininkai. "The Master's Choice" parodoje, kurioje buvo pakviesti jau tik žinomi dailininkai, dalyvavo skulptorė Ieva Pocienė su savo 6-šių pėdų aukščio medžio skulptūra, vaizduojančia kovą tarp žmogaus ir jo aplinkos. "The Proteges" sekcijoje dalyvavo jaunieji menininkai: skulptorius Aurimas Dumčius, tapytojai Vytas Kapočiūnas ir Vytas Šerelis. Visi jie savo stipriais darbais buvo išskirtinai geri ir patraukė dideli lankytojų dėmesį.

Australijos lietuvių tarpe mes turime jau kelis iškilus režisierius plačiai pasižymėjusius australų tarpe. Be savo ankstyvesnių darbų ir šiame festivalyje sensaciją padarė plačiai užsirekomendavęs Helmutas Bakaitis. Jis ne tik vaidina, režisuoja, moko ir pats rašo veikalus, bet dabar yra jau keli metai Pietų Australijos "Director of Youth Activities". Šiame festivalyje buvo sėkmingai pastatytas jo parašytas ir režisuotas veikalas "Carlote and Maximilian". Šis veikalas yra tuo skirtingas nuo kitų, kad jis reikalauja pačių žiūrovų dalyvavimo vaidinime. Tema yra paimita iš Habsburgo dinastijos, valdžiusios Austriją 1912 metais, kada buvo paskutinis dešimtmečio periodas prieš jos nuvertimą, kai nusmukę to meto gyvenimo metodai buvo pakeisti į naujas filosofines ir menišką teorijas. Spektaklyje dalyvauja apie 200 dalyvių.

Be šio veikalo H. Bankaitis, kaip Jaunimo Direktorius, pastatė "Feast of Fun" veiklą skirtą 9-12 metų vaikams. Šiuo metu H. Bakaitis yra iš Australijos

Petras Petrutis Margučio radijo studijoje.

MARGUČIUI NUTILUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Žemelis, Narbutis, o dabartiniu laiku Margučio administratorius ir radio pranešėjas Petras Petrutis su savo jaunu padėjėju Algiu Regiu, kuris taip nuoširdžiai ir gerai išmoko talkininkauti radijo pranešimams, kad 1975 metais net nusipelnė Lietuvių Žurnalistų Sąjungos premiją jaunam žurnalistui.

Išvardinti asmenys, paaugę daug darbo valandų, daug vertingų sumanymų, viliodami mus didžiojo miesto sukūryje nepamiršti tėviškės dangaus, nusipelnė mūsų padėkos. Nutildytas Margučio balsas dar aidės mūsų ausyse.

Petras Petrutis Margučio veiklai paaugojo 10 metų darbo. Jis sugebėjo aplink Margutį suburti jaunimo organizacijas, "Pelkių Žiburėlio" iniciatorius, daininkus, menininkus, lietuvių organizacijų veikėjus, kurie prašydavo Margučio pagalbos ir kurie visada ją gaudavo. Penkis kartus savaitėje girdėdavome kruopščiai paruoštas žinias iš mūsų kultūrinės veiklos ir pasaulinės politikos naujienas. Daugelis ži-

nių būdavo patiekiamos anksčiau, negu jas paskaitydavome laikraščiuose.

Su vietiniais ir atvykusiais į Chicagą lietuvių veikėjais Petrutis mokėdavo praveisti įdomius pokalbius. Su surinkta Margutyje medžiaga dažnai dalydavosi su kitų miestų lietuviškų radijo valandėlių stotimis.

Petručio pranešimų balso intonacija turėdavo kažkokį ypatingą skambesį, kuriame pasigirdavo pasiryžimas, meilė savo pamėgtam darbui ir tėvynės ilgesys. Dabar, kažkas lyg brutaliai užskleidė knygą ir ją iš mūsų atėmė, kurią mes su įdomumu skaitėme.

Kalbant apie radijo nutilusį balsą, tenka prisiminti Bilio Sruogos žodžius: "tiek laiko aš dieną ir naktį visomis mano mintimis, visa mano siela gyvenau ta šviesia liepsna, ir šiandien kažkoks kalnas nukrito nuo mano pečių, bet kartu ir viduj pasidarė kažkaip tuščia, nejauku. Kažkur dingo mano pilnybė - rodos kažkam atidaviau pusę sielos ir dabar klausausi kaip laikas skamba, kaip už lango pavasaris žydi."

tralių aplinką.

Jau dabar yra Amerikoje pradėta rengti į šias Lietuvių Dienas ekskursiją, kurią organizuoja ir rūpinasi P.L.B. pirmininkas Br. Nainys. Australijos lietuviai

tikisi ir šiais metais sulaukti daug svečių, kurie, kaip ir anksčiau pas mus viešėję, tikrai nenusivils Lietuvių Dienomis ir Australijos lietuvių vaišingumu. Tat iki pasimatymo Melbourne.

AUKOKITE TAUTOS FONDUI

Prašome iškirti ir pasiųsti su Jūsų auka.

Lietuvai ir pavergtai lietuvių tautai gelbėti aukojau \$.....

Vardas ir pavardė

Pilnas adresas

Aukas prašau siųsti:

Lithuanian National Foundation, Inc.
64-14 56th Road
Maspeth, N. Y. 11378

KŪRYBA IR MOKSLAS

JUOZAS O. ŠIRVYDAS

JONAS ŠVOBA

VYT. ALANTAS

1975 metai lietuvių buvo pašvęsti Vysk. M. K. Valančiaus ir M. K. Čiurlionio sukakčių paminėjimams. Tačiau būtų pravartu prisiminti, kad tais pačiais metais supuolė laikraštinių, visuomeninių ir gero tautininko Juozo Otto Širvydo gimimo 100 metų ir mirties

40 metų sukaktys. Jo jaunystės ryžtas ir veikla dar anais spaudos draudimo laikais, jo nepalūžimas sunkiose valandose ir vėliau jo nuosirdi tautinė veikla čia, Amerikoje, gali būti ne vienam pavyzdžiu.

Juozas Širvydas gimė 1875 metais balandžio mėn. 4 d. Dauliūnų kaime, Jūžintuose. Juozui Širvydui teko augti neturtingoje, religingoje ir šviesioje ūkininkų šeimoje. Jo senelis Širvydas jau anais laikais turėjo nemažai knygų, tik po jo mirties daugumą jų išnešiojo, bet paaugęs Juozukas nemažą jų dalį susirinko. Jo mamytė, buvo labai religinga, mokėjo daug lietuviškų pasakų, padavimų ir dainų, kurias sekavo ir dainuodavo savo sūneliui. Ji, būdama ir raštinga, pramokė sūnų namuose skaityti ir rašyti. Dar jam teko lankyti lietuvišką "daraktorių" ir rusų pradžios mokyklą. Iš pat prigimties jo galva buvo pramušta knygai ir mokslui. Knygų jis visur ieškojo, kur tik galėjo gauti, skaitė, kokios tik pakliuvo. Dėl tėvų neturto negalėjo lankyti kokios nors reguliarios aukštesnės mokyklos, tai mokėsi pats iš knygų, iš sutinkamų studentų ir klerikų. Greitai tapo savo apylinkėje iškiliu, šviesiu ir susipratusiu jaunuoliu. Be lietuvių, rusų ir lenkų kalbų, dar pramoko lotynų, vokiečių ir net žydų kalbas ir graikų abėcėlę.

Vieną gražią dieną dėdė, Jonas Širvydas, Juozui parnešė pilnus trijų metų Aušros komplektus, kurie vaikui sukėlė didelį džiaugsmą: Aušroje jis rado daug gražaus skaitymo ir eilėraščių, kurių pats atmintinai mokėsi ir draugus mokė. Aušra stipriai paveikė Juozo Širvydo tautinį sąmoningumą. Jis domėjosi Lietuvos istoriją, skaitė Jucevičiaus "Litva", Kraševskio Lietuvos istoriją, domėjosi piliakalnių, tautosakos, susirašinėjo su Martynu Jančium, P. Mikolainiu, dirbančiu M. Lietuvoje prie lietuviškų laikraščių ir knygų leidimo, Amerikoje su kun. J. Žilinskiu, dr. J. Šliupu ir kitais veikėjais.

J. O. Širvydas, atsipalaidavęs iš tėvų globos, su viena davatkėle pasistato Jūžintuose bendrą namuką, kuriame jis gauna vieną kambarį. Čia jis taiso ir riša knygas, platina draudžiamus raštus ir būria aplink save susipratusių jaunimą. Paimdami pavyzdį iš Aušros ir Varpo, Jūžintų

apylinkės jaunimas sumano leisti savo laikraštuką, ranka rašytą. Laikraštėlį pavadino "Triušas Mužikėlio". Jo redaktorium buvo Juozas Širvydas. Laikraštukas pasirodė 1894 metais ir jo išėjo 14 numerių, apie 600 puslapių, turėjo keletą bendradarbių, dėjo vietos žinėlės, tautosaką, mėgino dėti ir didesnius veikaliukus. Jo komplektai vėliau pateko į Lietuvos Mokslo Draugijos knygyną Vilniuje. (J. O. Širvydas, p. 27). Jis užmezgė santykius su knygnešiais, iš jų gautas knygas ir laikraščius pats skaito ir platina. Galų gale ir pats vyksta į Mažąją Lietuvą parsinešti knygų ir tampa knygnešiu. Tokia jaunuolio J. Širvydo lietuviška tautinė veikla negalėjo neatkreipti dėmesio ir rusų valdžios pareigūnų. 1896 m. rugpiūčio mėnesio pradžioje rusų žandarai padaro kratą jo bute, nors draudžiama literatūra jo buvo slepiama, bet du maišų jo knygų žandarai išsitempė ir paėmė iš jo parašą, kad niekur nepasišalins. Tačiau vietos gero klebono kun. Dziulskio raginamas ir paremtas pinigais pabėgo į Maž. Lietuvą. Perkalbėtas J. Mikolainio, J. Lapino, kuris dirbo Varpo redakcijoje, Širvydas skubiai grįžo, bet rusų žandarai jo jau laukė ir 1896 m. rugpiūčio 23 d. uždarė Panevėžio kalėjimą, nes Rokiškio kalėjime nebuvo vietos politiniam kaliniui. Matyt, kad Rusijos carų valdžia politinių kalinių negrūdė kartu su kriminalistais, ką dabar daro raudonieji Rusijos ponai. Panevėžio kalėjime išlaikomas jis ligi 1897 m. balandžio mėn. 16 d., iš čia ištremiamas į Kuršą (Latviją) trims metams ir apsigyveno Subate, du kilometrų nuo Lietuvos, Obelių. Čion jis persikviečia savo mylimąją, vedą, gimsta sūnus Vytautas, kuris Amerikoje 1941 m. parašo tėvo gražią monografiją. (LE XXX t. p. 14).

J. O. Širvydas tiek kalėjime, tiek tremtyje laiko neleidžia veltui ir nepalūžo ir jaunas būdamas: skaitė, ką sugriebdamas, ir lavinosi. Jis įrodė, kad ir be aukštųjų mokyklų pasiryželis gali nemažiau pasiekti ir nuveikti, negu neveiklūs laipsniuotieji. Pasibaigus tremties laikui, jis grįžta su šeima į savo Jūžintus. Panemunėlių klebonas kun. J. Katelė, žinomas liaudies švietėjas, tuojau Juozą Širvydą persikviečia sau pa-

SUSITIKIMAS SU R. KALANTA NAKTĮ GEGUŽES 14-TĄJĄ

Kai žemę apgobė sidabrinė gegužės naktis,
Ties Romo Kalantos kapu prie Romainių,
Iš viso pasaulio lietuviai ims rinktis:
Atkils ten iš taigų Sibiro vargdieniai nuliūdę,
Ir nuo abiejų vandenų krantų ten lietuviai sulėks. —
Ir plūs ten visa Lietuva, kaip į atlaidus šventus.
Kai kuoras šventyklos per patį vidurnaktį valandas muš,—
Ten kapas tyliai prasivers, —
Ištrykš iš po žemių fontanas ugnies,
Ilg lobiai imtų ten liepsnoti giliai pakasti. —
Tada mes išgirsim liepsnų šnabždęsį
Nemirštamą žodį didvyrio Kalantos:

Uždegę žibintus nuo manojo deglo,
Neleiskit užgesti savuos židiniuos
Ir švieskit sau kelią Laisvon Ateitin. —
O mano krauju apšlakstytoji ugnį
Sudeginkit nuodėmes broliams saviems padarytas,
Kad niekas jums kelio Naujojon Aušron nepastotų.
Šaukiu aš ir šauksiu per amžius iš kapo: —
Gražinkite Lietuvai laisvę!

Ir vėl pasigirdus iš varpinės laikrodžio dūžiams,
Nutilo kalba ir liepsna nupliupsėjus užgeso, —
Ir kapas vėl vienas tūnojo paskendęs šešėliuos.
Tik žvaigždės maldingai šnabždėjo ties Romo paminklu, —
Tik krūmuose suokė lakštingą pavasario dainą, —
Ir beržas svirūnas liūdėjo nuleidęs šakas...

1976 m.

NAUJOS KNYGOS

• **Lietuvių tautos ir valstybės istorija** III dalis. Istorijos vadovėlis liuanistinių mokyklų XI skyriui arba VII klasei. Redagavo Vincentas Liulevičius. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo Taryba. 208 psl. Kietais viršeliais, gausiai iliustruota. Kaina 5 dol. Leidinį galima užsisakyti šiuo adresu: A. Kareiva, 7030 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Telef. (312) 776-0588.

• **Atspindžiai ūkanuose.** Vytautas Alantas. Novelės, 380 psl. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

• **The Brothers Domeika.** Liudas Dovydenas. Romanas anglų kalba. Vertė Milton Stark, 238 psl. Kaina kietais viršeliais 6 dol. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

• **Protu ir tikėjimu.** Mariteno raštų rinktinė. Paruošta A. Tamošaičio, S. J., kalbą tikrino V. Kulbokas. Įrašus piešė T. Valius. 340 psl. Kietais viršeliais kaina 6 dol. Išleido Krikščionis Gyvenime leidykla.

• **The Lithuanians in America 1651-1975, A chronology and fact book.** Compiled and edited by Algirdas M. Budreckis. Ethnic chronology series number 21. 174 psl. Išleido O. na Publication, Inc. Dobos Ferry, N. Y. Kietais viršeliais kaina \$6.50.

• **Mūsų senolių žodžiai iš anapus.** M. Aukštuolis. 306 psl. Kaina 5 dol. Autoriaus leidinys.

• **Trys komedijos** (Kukū, Didysis Penktadienis ir Rūtos ir Bijūnai), Anatolijus Kairys. 224 psl. Kaina 5 dol. Iliustravo Z. Sodeikienė. Išleido leidykla Dialogas.

gelbininku, sudarydamas jam ir jo šeimai pragyvenimo sąlygas. Panemunėlyje jis 1901 m. suorganizuoja slaptą jaunimo žvaigždės draugiją, kurios tikslas buvo turėti slaptą knygynėlį, knygas duoti nariams ir susirinkimuose skaityti. Be to, visi nariai buvo įpareigoti rinkti tautosaką net su pabauda. Antras Širvydo darbas buvo slaptas vaidinimas scenos veikalu. Tam tikslui suorganizavo teatro mėgėjų būrelį ir suvaidino keletą veikalu (J. O. Širvydas, p. 51). Žvaigždės draugijos ir vaidintojų siūnčiamas iš Panemunėlio Širvydas vyksta į Petrapilį gauti knygų ir vaidinimui veikalu. Petrapilyje jis susipažino su ten esančiais lietuvišiais veikėjais ir jų tarpe su giminaičiu kalbininku Kazimieru Būga ir Augustinu Voldemaru. Iš Petrapilio Širvydas parsivežė nemažą kiekį draudžiamos literatūros, nes Petrapilyje jų būdavo lengviau gauti ir iš jo parsivežti. Širvydas ir anksčiau susirašinėjo su veikėjais Lietuvoje, Mažoje Lietuvoje ir Amerikoje ir jau buvo gerai žinomas, todėl, ir ištikus pavojui, turėjo kur bėgti.

1902 metais Juozas Širvydas, užpultas pačių lietuvių tamsuolių ir bijodamas vėl pakliuti į rusų žandarų nagus, palikęs žmoną su mažais vaikais, pabėgo į JAV-bes pas šliupus Scranton, Pa., su jais persikėlė į Philadelphia. Čia jis gavo darbą, kūrėsi ir parsikvietė šeimą (J. O. Širvydas, p. 74). Šliupai priėmė Širvydą šiltai ir nuosirdžiai. Širvy-

das iš karto pateko dr. J. Šliupo aplinkos draugystėn, kuri jo pasaulėžiūrai padarė nemažos įtakos ir padėjo jam prasilavinti.

(Bus daugiau)

NAUJA KNYGA APIE O. V. MILAŠIŲ

Andre Silvaire leidėjas — 20, rue Domat, Paris 75005, — išleido naują knygą apie O. V. Milašų — O. V. de L. MIŁOSZ Lettres Inedites a CHRISTIAN GAUSS.

Šis leidinys galėjo pasirodyti dėka Czesław Miłosz pastangų. Jis surado Princeton Universiteto Bibliotekoje O. V. Milašiaus laiškus siųstus Christian Gauss, kuris mirė 1951 m. ir kuriam Milašiaus laišškai yra rašyti tarp 1900-1930 metų. Christian Gauss dukterė leido Czesław Miłosz tuos laiškus perduoti Andre Silvaire išleisti.

Iš aukščiau minėtos knygos — leidinio aiškėja, kad Christian Gauss, kaip Princetono Universiteta garšenybė, DANTE LEAGUE OF AMERICA pirmininkas, yra buvęs didelis Lietuvos draugas. Jis su Robert J. Caldwell, Baltic American Society pirmininku, yra veikęs, kad JAV pripažintų po I-jo Pasaulinio karo Baltijos valstybes de jure. Po II-jo Pasaulinio karo — Christian Gauss rėmė 1946 metais Baltų universiteto tremtyje įkūrimo idėją.

Šiaip, tie laišškai įdomūs ir tuo, kad iš jų paaiškėja tai, kada Milašius yra parašęs kai kuriuos savo kūrinius bei tai, kaip jis gyveno ir kaip pergyveno patirtus nemalonumus iš lietuvių.

MELO KARAS (18)

Cicero afera

1943 m. pabaigoje ir 1944 metų pradžioje tarp sąjungininkų ir vokiečių vyko varžybos dėl neutralios Turkijos palankumo. O jis priklausė nuo to, kuri pusė turkams atrodė stipresnė. Be to, britams labai rūpėjo vokiečius įtikinti, kad jie ruošiasi pulti Balkanus, kas Hitlerį priverstų atitraukti dalį kariuomenės iš Prancūzijos, tuo būdu palengvindamas sąjungininkų invaziją. Už tat Churchillis įsakė savo kariuomenės vadui Artimuose Rytuose, gen. Sir Henry Maitland Wilson 'to play high', kas šiuo atveju reiškė blefuoti. Gavęs tokį įsakymą, Wilsonas pasiuntė 6,000 vyrų užimti kai kurias Dodekanesų salas tarp Graikijos ir Turkijos. Amerikiečiams atsiskius paremti, daug stipresnės vokiečių jėgos britus sumušė — jie neteko 5,000 vyrų, 6 laivų naikintuvų, per 100 lėktuvų. Turkija, kuri jau rimtai galvojo apie įstojimą į karą sąjungininkų pusėje, apsisprendė ir toliau pasilikti neutrali.

Tie įvykiai gali padėti įsivaizduoti atmosferą Turkijos sostinėje Ankaroje. Ten buvo tikras šnipų, agentų ir provokatorių lizdas. D. Britanijos ambasadorium buvo Sir Hughe Montgomery Knatchbull-Hugessen, būdingas britų 'valdančio sluoksnio' reprezentantas, kurį atsimenu iš Kauno. Ten jis retkarčiais atvažiuodavo iš Rygos, kur turėjo savo rezidenciją. Mat, savo diplomatinės karjeros pradžioje jis buvo nepaprastu pasiuntiniu ir igaliotu ministriu Pabaltijo valstybėm. Vėliau perkeltas į Teheraną ir pagaliau Turkiją jau ambasadorium, jis turėjo visišką užsienio reikalų min. Antony Edeno, su kuriuo kartu mokėsi Etone, pasitikėjimą. Dėl to, ir savo svarbaus posto, jis buvo plačiai informuojamas apie visus britų ir sąjungininkų planus.

Sir Hughe mėgo skambinti pianinu. Už tat nenuostabu, kad jis greitai prisirišo prie savo asmeninio tarno (valet) Eleya Bazna, kuris turėjo labai gražų tenorą, mokėsi šiek tiek muzikos bei dainavimo ir labai gražiai išpildydavo vokiškas dainas, kurias labai mėgo ir jo ponas ambasadorius. Dažnu liuoslaikiu ambasadorius atsisėdavo prie fortepiono, palydėti dainuojantį tarną ...

Baznos praeitis nebuvo visai aiški. Jis sakėsi gimęs 1904 m. dabartinėje Jugoslavijoje, kuri tada buvo turkų valdoma. Jis buvęs Turkijos Karo Mokykloje, bet iš ten buvo išvarytas. Jo tėvas, mahometonų dvasiškis, buvęs per medžioklę nušautas britų diplomato, kas vertė jį širdies gilumoje britų nekęsti. Nuo 1925 metų jis tarnavo diplomatiniam korpusui. Jų tarpe Jugoslavijos pasiun-

tiniui, britų konsului, amerikiečių karo atache ir Vokietijos ministeriui. Jis tapo 'kavass' — taip turkai vadino diplomatų tarnus.

Bazna pas Sir Hughe pradėjo tarnauti 1943 m. rugsėjo mėn. Jis greitai pastebėjo, kad ambasadorius atsinešą namo išstudijuoti svarbius dokumentus, kuriuos laikė geležinėse, raudonoje ir juodoje, dėžėse. Progai pasitaikius, jis pasidarė tų dėžių raktų vaško nuospaudus, o vėliau iš jų nuliejo ir raktus. Spalio 20 dieną jis iš tų dėžių pasiėmė kai kuriuos dokumentus, juos nufotografavo su savo sena 35 mm Leica ir padėjo atgal. Spalio 26 d., sutemus, Bazna nuėjo pas vokiečių ministrį Albert Jenke, kuriam anksčiau tarnavo, kaip 'kavass'.

Jenke, kuris buvo Vokietijos užsienio reikalų ministro Ribbentropo švogėris, iš pradžių manė, kad Bazna atvyko jį kaip nors sukompromituoti. Bazna tačiau dievažinosi atvykęs tik pasiūlyti britų dokumentų nuotraukų filmą už 20,000 svarų (tą syk \$80,000). Janke pasiūlykė SD šefą Turkijoje Ludwig Moyzisch.

Moyzisch raportavo ambasadoriui von Papen. Tas iš pradžių abejojo, tačiau vėliau apsisprendė pranešti pasiūlymą pačiam Ribbentropui. Šalia Ribbentropo tą telegramą matė SD viršininkas Schellenbergas ir ambasadorius Ritter, kurio asistentas Fritz Kolbe, kaip jau žinome, dirbo Allan Dulles. Ribbentropas nieko gero nesitikėjo, tačiau įsakė tęsti ryšio palaikymą ir į Ankarą pasiuntė 20,000 svarų banknotais.

Išaiškinus filmą, Moyzisch nenorėjo tikėti, kad jo agentas galėjo prieiti prie tokių svarbių dokumentų. Jie buvo pasikeitimo telegramomis tarp Ankaros ir Londono nuorašai, kvalifikuoti kaip 'Top Secret' ar 'Most Secret'.

Jų turinys nustebino ne tik Moyzisch, bet ir von Papeną ir SD centrą Berlyne. Jie atrodė per svarbūs, kad būtų tikri. SD į Ankarą pasiuntė savo foto ekspertą, kuris klausė, kaip Moyzisch tardė Bazną ir jo fotografa-

vimo metodus. Ekspertas nusprendė, kad Bazna meluoja. Fotokopijos buvo per geros, jos reikalavo geresnio apšvietimo, priemonių ir geresnio aparato, negu Bazna sakėsi turįs. Už tat SD nutarė, kad Bazna turėjo su kuo nors dirbti. Iš kitos pusės jo dokumentai atrodė esą tikri, o jo informacijos apie Teherano konferenciją tuo metu nepaprastai svarbios ir vokiečiams reikalingos. Dėl viso to Bazna gavo slapyvardį 'Cicero' ir iki 1944 m. balandžio 20 d., kada išėjo iš britų tarnybos, iš vokiečių gavo 300,000 anglišku svarų — 1.2 milijonus dolerių!

Kai Bazna su tuo kapitalu įsteigė statybos firmą, netrukus pasirodė, kad tie svarai buvo netikri. Jis ko tik nepateko į kalėjimą ir 1971 m. mirė visai nuskurdęs. Jo iškeltas ieškinys Vakarų Vokietijos vyriausybei, prašant atlyginimo už atliktą darbą karo metu, buvo teismo atmetas, nors jis savo knygoje aiškino savo iniciatyvą dirbęs.

Tą patį, po karo, savo atsiminimuose teigė ir von Papen ir Moyzisch. Ir jei taip, britai buvo labai neatsargūs. Bet jei Sir Hughe's kam nors ir galėjo atrodyti kaip šiek tiek pakvaišęs ekscentrikas, jo ambasados saugumu rūpinosi pulk. lt. Montague Reaney Chidson, buvęs MI-6 kontinento slaptos tarnybos skyriaus viršininkas, vienas daugiausiai patyrusių britų žvalgybininkų. 1940 metais vokiečiams jau žygiuojant į Amsterdamą, po 24 valandų pastangų, jis atidarė tarptautinės deimantų biržos seifus ir vokiečiams iš po nosies išnešė didžiulį neapdirbtų deimantų lobį. Jis suorganizavo ir Olandijos karalienės Wilhelminos ir jos vyriausybės pabėgimą į Londoną, už ką buvo apdovanotas aukščiausiu britų ordinu.

Sunku įsivaizduoti, kad Chidson būtų nesusidomėjęs Bazna. Juk to praeitis nebuvo be dėmių — jis turėjo atrodyti kaip idealus šnipas. Logiškai galvojant, Chidson turėjo žinoti, ką Bazna darė. Chidson tačiau buvo senų pažiūrų ir savo paslapčių neišdavęs mirė 1957 metais. Savaime aišku, kad Bazna, kuris tikėjosi iš vokiečių gauti atlyginimą už jam duotus padirbtus svarų banknotus, irgi nebuvo suinteresuotas aiškinti, kad jis dirbo britų pavedimu. Už tat neliko

liudininkų, kurie galėtų tai tiesioginiai patvirtinti.

Netiesioginių įrodymų tačiau netrūko, Allen Dulles savo knygoje 'Secret Surrender' rašė, kad 1943 m. gruodžio mėn. per savo patikėtinį, mūsų minėtą Fritz Kolbe, gavęs žinių, kad Cicero yra vokiečių šnipas britų ambasadoje. Dulles apie tai painformavęs savo britų kolegą toje pačioje Šveicarijoje, grafą Vanden Huyvel. Tas po trijų dienų uždušęs atbėgo pas Dulles ir prašė viską apie Cicero užmiršti. Po to Dulles neliko abejonių kam dirbo Cicero. Yra ir kitų įrodymų, prie kurių čia nesustosime.

Svarbiausias tačiau įrodymas yra 'išduotų' dokumentų turinys. Moyzisch, užkietėjęs nacių, teigia, kad tik jie jam parodė sąjungininkų galybę ir įrodė, kad Vokietija negalinti laimėti karo. Tiesa, jie išdavė vokiečiams

ruošimąsi invazijai Prancūzijoje, nors ir nepaminėdami tikslų vietos. Bet tai vokiečiai jau turėjo žinoti iš kitų šaltinių. (Stalinas tame fakte įžiūrėjo britų intrigas, kad invazija nepasisektų.) Svarbiausia tačiau, jie prisdėjo prie vokiečių įtikinimo, kad britai ruošiasi rimtiems žygiams Balkanuose. Nors pats Hitleris į Cicero informacijas žiūrėjo skeptiškai ir už jas mokėjo padirbtais banknotais, bet kartu su kitom žiniom, jam tokia galimybė turėjo atrodyti logiška. Jai pasitikti, Hitleris iš Vakarų turėjo atitraukti 25 divizijas, kurių vienintelis priešas buvo tik silpni Balkanų partizanai, irgi britų paruošti ir aprūpinami. Įskaitant vokiečių divizijas Šiaurės Italijoje, Hitleris su 50 divizijų laukė puolimo ten, iš kur jis niekad neturėjo ateiti. Jis tapo melo karo auka.

HELP WANTED

Due to rapid expansion program we immediately need additional people for mushroom harvesting. We will pay you \$2.00 per hr. for the first week while you train, then you will receive 52 cents for 10 lb. basket. Our harvesters are presently earning \$2 to \$4.00 per hr. We also work a 7 day work week with each person having every 4th day off. This is full time permanent work and you will be covered by our group insurance program. Apply in person daily 8-5 at Valmeyer Personnel Office, 20 min. from JB Bridge.

CASTLE & COOKE FOODS

VALMEYER, ILL.

618-935-2295 or 2282

An Equal Opportunity Employer

(17-19)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Išėivijos lietuviukų Odisėja... (8)

Ne vien miegu gyvena žmogus

Jūratė Statkutė — de Rósales

Iš Montevideo į Sao Paulo, Brazilijoje, galima važiuoti mašina, autobusu ar skristi lėktuvu. Kongreso "bagočiai" skrido lėktuvu. Kongreso, ne bagočiai, o galvočiai, iškeliavo autobusu, norėdami daugiau krašto pamatyti.

— Kelionė autobusu užtruko 36 valandas. Dauguma važiuojančių nenumigo per visą kelionę, nes nuotaika buvo per daug pakili. Dainavome, kalbėjome, žiūrėjome vaizdų, dažnai sustodavome kojas pamankštinti, — viena per kitą man pasakoja Birutė ir Joana.

— Mes gi išvažiavome kiek anksčiau dviem mašinomis, drauge su argentiniečiu Viktoru Barzdžiumi, — pasakoja Aras. — Sustojome dienos metu viename Brazilijos pajūrio kurorte pasimaudyti. Į galą kelionės mus pasivijo autobusai.

— Po penkiasdešimties valandų kelionės ir maudymosi jūroje, išrodė kaip banditų gauja. Į Sao Paulo įvažiavome gruodžio 31 dieną, — tęsia Aras. — Sao Paulo yra labai išsiplėtęs miestas, jame gyvena 10 milijonų gyventojų, ir, mūsų nelaimė, jie nekalba ispaniškai. Mums nurodyto adreso ieškojome porą valandų: nei surasti, nei susikalbėti, nei susiorientuoti... Pagaliau radome tą puikų lietuvių, kurio adreso tikrai vertėjo ieškoti tiek laiko: jis mus labai gražiai priėmė ir užleido mums visą savo butą! Išsimaudėme, mes nusiskutome, mergaitės įlindo į balinius rūbus ir visi išdulkėjome į klubą, kur naujus metus sutikome drauge su pusanthro tūkstančio lietuvių.

— Pasiutusias tempo sambos žingsniuose tuoj išdulkėjo visas miegas. Tokio triukšmingo naujų metų sutikimo savo gyvenime nesame turėję. Buvo puiku!

— Auštant pradėjau sėlėje ieškoti kitų venezueliečių, kurių nuo Montevideo nebuvau mačiusi, — juokiasi Birutė. — Ieškojau apie valandą laiko, nes buvo daugybė žmonių, ir vis, kur einu, ten prasideda sveikinimai, kalba, šokis.

— Iš ryto, vieni anksčiau, kiti vėliau, susikrovėme daiktus ir išvykome į Itaici-Campinas vienuolyną, kur turėjo įvykti studijų dienos. Sesijos prasidėjo tos pačios dienos popietį. Sekančios savaitės bėgyje dirbdavome nuo 7:30 ryto iki pirmos nakties, neretai net iki antros ar trečios ryto.

— Kaip atlaikėte tiek laiko be miego? — klausiu.

— Rimtą suėjimą su ki-

tais lietuviams, mes daugiau vertiname negu miegą. Miegoti ar važinėti galime visada, bet mums rūpimus dalykus plačioje lietuvių grupėje aptarti galime tikrai kartą į keturius metus, o kai kurie mūsų tik kartą gyvenime, to vienintelio kongreso, į kurį buvo važiuota, metu.

AUSTRALIJOS DELEGACIJA

Pagalvoju, kad australiečių delegacijos padėtis yra visai priešinga: Australijoje yra daug lietuvių, jie tartin ir diskutuoti gali namie, o išvažiuoti iš Australijos gali tikrai kartą į keturius metus, ar kartą gyvenime. Jiems kelionė ir nauji horizontai yra svarbesni už pačias studijų dienas.

— Kas atsitiko su australiečiais? — statau visiems lietuviams rūpintį klausimą.

— Gyvenimas atokiausiame pasaulio žemyne išvysto tam tikrą "atokumo jausmą". Žmonės pasidaro labai jautrūs kitų grupių intervencijoms, tikisi specialaus atsinešimo.

Man asmeniškai australiečių padėtis išrodo logiška ir suprantama. Kiek žinau, studijų dienų metu jie norėjo mažiau dirbti ir daugiau važinėti. Aiškinu savo nuomonę:

— Nuotoliai nuo Australijos yra tokie, jog mums įprastos kelionės iš krašto į kraštą Australijoje gyvenančiam jaunimui yra neprieinamos. Kiekviena kelionė į užjūrį jiems yra labai didelis įvykis. Kartą išvažiavę, jie nori kuo daugiau išsivisko pamatyti.

— Kelionės į kongresą tikslas nėra pasivažinėjimas. Rinktas atstovas, iš kur jis bevažiuotų, turi tam tikrą įsipareigojimą. Be to, jis yra lietuvis, ir kaip lietuvis išėivijoje, t. y. laisvame pasaulyje, jis privalo duoti tam tikrą savo jėgų, darbo ir pastangų duoklę lietuviškiems reikalams, — gana kietai man atsako Aras. — Nekalbant apie australiečius, o apie mus visus bendrai, aš esu nuomonės, kad lietuvių jaunimą reikia pritraukti ne tik malonumais, o rimto sąžinės įsipareigojimo pareikalavimu. Ideologiniai įsitikinimai žmogus yra atsparesnis už tą, kuris laukia tikrai pasilinksminimo.

— Ar tu manai, kad australiečiai pasitraukė iš studijų dienų todėl, kad jie laukė tikrai pasilinksminimų?

— Australijos delegacija turėjo tam tikrą krizės momentą, bet pasitarę, jie pa-

siliko studijų dienose, ir dirbo labai rimtai. Gal jų tarpe buvo keli, kurie nerimavo, skundėsi drausme ir per dideliu darbo kiekiu. Tačiau dauguma Australijos delegatų, lygiai kaip mes visi, gerai suprato, kad mes turime tikrai penkias dienas tam, kad išsikalbėti svarbiausiais mūsų pasaulio bendradarbiavimo, ir faktinai egzistencijos, klausimais.

— Ar jūs, venezueliečiai, nesutikote su Australijos delegatais?

— Priešingai. Jie mums patiko. Jų amžiaus vidurkis buvo žymiai aukštesnis negu mūsų, tur būt buvo aukščiausias iš viso kongreso. Jų profesinis pasiruošimas buvo aukšto lygio. Palyginus su mūsų, Venezuelos delegatų, amžiaus vidurkiu, australiečiai galėjo būti mūsų mokytojai. O nežiūrįnt amžiaus ir žemynų skirtumų, esminiais lietuviškais klausimais jų ir mūsų galvosenos buvo vienos, ir tas mums pasirodė teigiamas jaunimo sąjungos reiškinys.

KALBOS (NE)MOKEJIMO KRYŽKELESE

Studijų dienų metu svarstomų klausimų buvo daug, ir jaunieji pasiskirstė būreliais pagal pasirinktas temas. Šio reportažo rėmuose paliesime tuos du būrelius, kuriuose dalyvavo Venezuelos atstovai.

Iš Venezuelos atvykusios mergaitės pasirinko grupę, kuri svarstė "bendradarbiavimo su nekalbančiu lietuviškai jaunimu" klausimą.

— Mūsų būreliui gerai vadovavo pirmininkas Radzivanas, iš New Yorko. Jo darbas buvo nelengvas, nes atsirado nuomonių skirtumų. Chicagoiečiai, kurie turi lietuvišką mokyklą ir net vaikų darželių, žiūrį lietuvių kalbos nemokėjimą kaip į požymį, jog lietuviškai nekalbantis saviškis lietuviškumu nesidomi. Jie yra teisūs, nes jų sąlygose, norint išmokyti lietuviškai kalbėti reikia tikrai panorėti įsirašyti į artimiausią mokyklą ar stačiai bendrauti su lietuviams. Mažose kolonijose, ar ten kur antroji, trečioji ar ketvirtoji kartoj yra mišrių šeimų vaikų, t. y. ten, kur lietuvių kalbos arti ne nesigirdi, noro išmokyti gali būti marios, bet tam nėra praktiškos galimybės.

— Diskusijų metu lyginoje įvairių kraštų sąlygas, minėjome konkrečius atvejus. Australijos ir Vokietijos atstovai blaiviai išdėstė jų kraštuose augančių mišrių šeimų vaikų padėtį.

Pietų Amerikoje, pav. Brazilijoje, Argentinoje ar Urugvajuje, mišrių šeimų vaikų kalbos mokymo problemas pagilina antros, trečios, ketvirtos kartos buvimas. Kanados ir JAV atstovai pabrėžė, jog didžiojoje lietuvių centruose ir atokesnėse vietovėse, sąlygos vėlgi gali būti labai skirtingos. Visi praplėtėme savo akiratį, aštriai pajuto me nutautėjimo sudėtingą problematiką.

— Diskusijos nebuvo paviršutiniškos, — aiškina man mergaitės. — Mes visi atsidėję stengėmės surasti formules, galinčias kuo didesnį skaičių lietuvių kilmės jaunuolių įtraukti į lietuvišką veiklą.

Būrelyje dalyvavo Venezuelos atstovė Joana Rodriguez, pradėjusi mokytis lietuviškai vos prieš metus laiko. Kadangi ji yra tiesioginiai paliešta, klausiu jos, ką gi galvoja apie nutarimus, kurie išplaukė iš prarastų diskusijų.

— Jie man atrodė labai geri, — atsako Joana lietuviškai, lėtai, bet taisyklingai. (Ji šiuo metu lietuviškoje mokykloje galinėjasi linksniuotėmis, vargšė!).

Visuotinio balsavimo metu, aštuoni būrelio siūlyti nutarimai buvo priimti ir sudaro skyrių "Lietuviškai nekalbančio jaunimo reikalui". Kiti du ar trys siūlymai buvo atmesti.

BŪTI AR NEBŪTI? POLITIKUOTI AR NEPOLITIKUOTI?

Mūsų vyrukai, Venezuelos atstovai Aras ir Rimas Mažeikai, pasirinko nemažiau kontroversinę diskusijų temą: politiką. Aras pasakoja:

— Politikos būrelis buvo pats gausiausias. Tas mane nustebino, nes kongreso programa buvo tokia "apolitiška", jog maniau, kad niekas ten politika nesidomės. Išėjo priešingai. Mūsų būrelio diskusijos užėmė daugiausia laiko ir patraukė ar tik ne daugiausiai dėmesio.

— Vien ant pirmos aštuonių eilučių deklaracijos išsėdėjome ištisai dvi dienas. Tai mums buvo labai naudinga: ne tiek ginčijomės, kiek lyginome nuomones, esminiai išsiaiškinome pagrindinius klausimus. Paminėtina, kad būrelis sutraukė tikrai pajėgius atstovus iš visų kraštų, ir jame ypač išryškėjo politinių mokslų studentų gilus atsidavimas Lietuvos klausimui.

Aras man paduoda jų darbo vaisių tekstą. "Jaunimo politinės veiklos" nutarimai apima spausdinyje tris su puse puslapio ir praveda aktyvią liniją "dedant pastangas atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę". Kiek matau, nutarimai veda prie Jaunimo Sąjungos stipraus supolitavimo, griežtosios linijos rėmuose. Šie politiniai nutarimai buvo

patvirtinti visuotinio balsavimo keliu.

Sprendžiant iš Venezuelos atstovų pasakojimų, politiniai nutarimai įnešė šiek tiek nustebimo tų tarpe, kurie buvo numatyti sekančiai P. L. J. Sąjungos valdybai. Numatytas pirmininkas viešai pareiškė, kad jis nesiųčiau galys politinius nutarimus vykdyti, nes jis dar norįs nuvažiuoti į Lietuvą ir pasiūlė rinkti kitą pirmininką. Čia jaunieji praktikoje, iš karto, susidūrė su mūsų išėivijos pagrindine dilema.

Norėdamas man paaiškinti kokiomis gairėmis buvo vadovautasi kongreso metu, Aras man pacituoja Sheakespeare: "Gėris yra geras, kuo jis besivadintų; blogis visada lieka blogiu".

— Lietuvos okupacija yra blogis, — paaiškina Aras.

Ach, pagalvoju, kad viskas tuose klausimuose būtų taip lengvai išsprendžiama vien principais... Pasižiūriu į Aro tiesų žvilgsnį ir vėl susimąstau. Gal jie teisingai elgiasi imdami pagrindan griežtų principų gaires?

VISUOTINI BALSAVIMAI

Antrajam Jaunimo Kongresui buvo priekaištauta, kad visuotinas nutarimų balsavimas buvęs prarastas per greitai ir paviršutiniškai. Klausiu jaunųjų, kaip praėjo balsavimas šį kartą, trečiojo kongreso metu.

— Praėjo rimtai. Kiekvienas punktas buvo atskirai svarstomas, buvo patiekiami klausimai, atsakymai. Atstovai balsavo labai sąmoningai, kiekvienas pagal savo sąžinę, ir įsitikinimus. Kai kurie balsavimui patiekti punktai nepraėjo, buvo atmesti, kiti turėjo būti pakeisti.

— Visuotinos diskusijos su balsavimais vyko kas dieną. Paskutinis balsavimas buvo ilgiausias: užtruko visą dieną, dalį nakties iki pusės antros, ir buvo atidėtas dar sekančiai dienai.

— Labai norėdavote miego?

— Su tuo miegu tikrai buvo blogai. Studijų dienomis diskusijos normaliai užsitęsavo iki 1 val. ryto, o po to dar vykdavo ant greitųjų repeticijos šokių šventei.

— Kaip jūs fiziniai nesugriuvote nuo miego stokos? Jie juokiasi. Jų amžiuje vandenynai tėra iki kelių, o baltosios nemigo naktys yra pačios gražiausios.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OWNER OPERATORS
WITH LATE MODEL EQUIPMENT
We haul hides East and backhaul steel. Because of additional authority we are seeking owner-operators. Good revenue and benefits.
MOMSEN TRUCKING CO.
OMAHA, NEBRASKA
402-895-3501

'Juodųjų Panterų' vadas praregėjo

Prieš keletą metų Amerikoje labai garsėjo toks juodukų sąjūdis, pasivadinęs 'Juodųjų Panterų Partija', kurio likučiai tebėra ir dabar. Tos partijos vienas vadovų, Eldridge Cleaver, pasivadinęs save 'informacijos ministru', net savą šūkį 'Black Power' (Juodoji jėga) nusikalė. Ir taip ši 'Juodoji jėga' visur buvo išstatoma prieš baltuosius Amerikos 'kolonialistus', juodukų 'persekiojimus ir skriaudėjus'. Partija ėmėsi teroro veiksmų: pradėjo plėsti bankus, kad gavus pinigų savai veiklai remti, sprogdino bombas ir pradėjo grobti lėktuvus, kuriuos nuskraidindavo į 'draugiškas' valstybes.

Tas Cleaver nebuvo jau toks durnas, nes 1968 m. parašė knygą 'Soul on Ice', kurią New York Times priskaitė net prie 'bestsellerių'. Knygoje jis kaip tik dėstė to juodukų sąjūdžio idėjas.

Tačiau, kai policija išaiškino, kad tas sąjūdis nėra kas kitas, kaip teroristų gauja, ir pradėjo teroristus suimti, ir Cleaveris, būdamas vienas svarbiausių to sąjūdžio vadų, 1968 m. pabėgo į užsienius. Pasi-bastęs šen ir ten, galop jis pasirinko Alžyriją, kaip tinkamiausią savo propagandai prieš Ameriką vesti šalį. Alžyriją iki šiol garsėja kaip šalis, kurioje randa prieglaudą įvairūs teroristai, lėktuvų grobikai ir arabų fanatikai. Visas toks elementas ten mielai priimamas ir globojamas.

Taip ten kelis metus arabų tarpe gyveno ir Cleaveris, taršis suradęs sau 'naują ir geresnę tėvynę', negu Amerika. Begyvendamas pamatė, kad ta išsvajotoji Alžyrija nėra jau tokia ideali šalis ir kad jos turtingesnieji arabai yra kur kas didesni juodukų išnaudotojai, negu kaip kas galėjo įsivaizduoti. Dabar jis rašo: 'Begyvendamas alžyriečių tarpe keletą metų, pats savo akimis mačiau, kaip turtingieji arabai laiko pasigailėtinoje sąlygoje po kelis juodukus vergus, arba net visas juodukų šeimas, tikra to žodžio prasme v e r g u s'. Ir fanatizmas prieš kitų rasių ir religinių įsitikinimų žmones esąs tiesiog neįtikėtinas.

Nusivylęs ta savo išsvajota azylio šalimi — Alžyrija, prieš porą metų jis ją paliko ir persikėlė į Prancūziją. Čia su svetimais pavarde begyvenant, praeitų metų gale INTERPOL (Tarptautinės Policijos) Pariziuje buvo išaiškintas, suimtas ir, kaip teroristas, gražintas į Jungtines Amerikos Valstybes, kur dabar sėdi, belaukdamas teismo, viename Kalifornijos kalėjime.

Besėdėdamas kalėjime jis parašė ilgą laišką, kurį neseniai išspausdino Bostono 'Herald American'. Laiške jis nepaprastai puola arabus fanatikus ir Jungtines Tautas (UN), į kurias sulindo nykštukai — valstybės, įvairūs juodukų diktatoriai ir save pasiskelbę

'generolai', 'masių žudikai', kaip Ugandos Idi Amin Dada, ir panašūs. Tos nykštukai — valstybės Jungtinėse Tautose turi tokį pat balsą, kaip Jungtinės Amerikos Valstybės, o sovietų ir arabų fanatikų kurstomos, jos sugeba praveisti tokius pasiūlymus ir rezolucijas, diametraliai priešingus tam, kam Jungtinės Tautos buvo įkurtos ir už ką jos turėjo kovoti.

Ypatingai jis vertina Daniel P. Moynihaną (deja, jau atsistatydinusį), JAV pasiuntinį Jungtinėse Tautose. Anot jo, kai prieš kiek laiko Moynihanoostas pavadinimas Aminui, kad jis yra Ugandos 'masinis žudikas', esąs dar peršvelnus.

Nepaprastai Cleaveris yra pasipiktinęs Jungtinių Tautų to vadinamo 'Trečiojo Fronto' valstybių nutarimu, kuris sionizmo pasmerkė kaip rasizmą. 'Niekas tiek nenukentėjo nuo rasistų persekiojimų, kiek žydų tauta, ir sionizmą vadinti rasizmu, yra tikra nesąmonė'. Nerasi didesnio rasisto, kaip Ugandos Amin, kuris, pats būdamas juodukas, masėmis išskerdė savo kraujo brolius. Praeitais metais Amina slankėsi Vokietijoje (ir Rytinėje) ir pargrįžęs namo pareiškė, kad jis labai susižavėjęs kitados buvusiu nacizmu ir stebėjosi, kodėl jis niekur Vokietijoje nematęs Hitleriui paminklų. 'Jei Vokietijoje niekas Hitleriui nestato paminklų, tai aš pastatysiu čia pat — Ugandoje', pareiškęs Amin Dada.

Ir dabar neseniai, kai buvo pradėti verbuti savanoriai eiti kariauti į Angolą prieš komunistų įsigalėjimą, Amerikos juodukų vadai tokiame sumanyme griežtai pasipriešino pareiškdami, kad Amerikos juodukai negali eiti į Angolą lieti savo brolių kraujo, nors, tiesą sakant, ten Angolos juodukai jau nėra tikri juodukai, o daugumoje per 400 portugalų valdymo metus, jau labai sumišę su baltaisiais. Tačiau, anot Cleaverio, toks Aminas ar jį panašūs net pasigardžiuodami 'skerdžia savo kraujo brolius'. (ab)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

2 RN's and 3 LPN's—Positions available in our 20 bed hospital and 31 bed nursing home. Also REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGIST. Write Mrs. Frances A. Zechmann, Director Nursing Service, Fallon Memorial Hospital and Nursing Home, Baker, MT 59313. (17-19)

OIL FIELD MACHINISTS

IMMEDIATE OPENINGS FOR EXPERIENCED MACHINISTS. EXCELLENT WAGES AND FRINGE BENEFITS. Must be willing to relocate. All replies will be kept confidential. For interview call, apply, or write: REBEL WELL SERVICE INC. 2700 E. PARK AVE. HOUMA, LA. 70360 504-868-1430 An Equal Opportunity Employer (15-21)

Sukaktuvinėinkai Joana ir Jonas Kariai.

GRAŽI SUKAKTIS

Šių metų balandžio 5 d. Jonas ir Joana Kariai, gyv. Bridgeporte, Conn., iškilmingai atšventė 50 metų auksinių vedybų sukaktį. Tą šventę suruošė Bridgeporto ir kitų apylinkių lietuvių visuomenė.

Specialios pamaldos buvo atnašaujamos Bridgeporto šv. Jurgio parapijos šventovėje. Gražų, tai progai pritaikintą, pamokslą pasakė kun. Pranciškus. Po pamaldų didelis svečių būrys susirinko pietums gražiamame Fairfield restorane. Baigiantis pietums sukaktuvinėms pasveikino artimieji ir keletą bendradarbių dar iš Lietuvos Nepriklausomybės laikų, pasakė trumpas kalbas ir įteikė dovaną. Jonas Karys į svečių kalbas gražiai atsakė, pabrėždamas, kad prie jo pastangų tiek moksle, tiek jo raštų darbuose labai žymiai prisidėjo jo žmona Joana. Be jos reikšmingos pagalbos bei paramos nebūtų tapęs tuo kuo buvo nebūtų padaręs tiek kiek padarė. Ji jam besiaukodama visiškai atsisakė savęs ir savo patogumų. Po to laimingi sukaktuvinėinkai svečiams apdalinio vedybinį pyragą. Trumpai pašokus, svečiai išsiskirstė. Aprašymas būtų neužbaigtas trumpai nepaminėjus Karių gyvenimą.

Joana ir Jonas Karys susituokė 1926 metais balandžio 5 dieną. Joana tarnavo Vyr. Tribunole, o Jonas buvo policijos valdininkas, 4 klasių gimnazijos baigęs jaunuolis, su viltimi ir pasiryžimu išeiti aukštąjį mokslą. Tam tikslui 1930 m. Kariai persikėlė gyventi į Kauną, kur Jonas pradėjo dirbti Finansų Ministerijoje ir laisvu laiku studijuoti. Dirbti ir mokytis nebuvo lengva. 1938 metais baigė universitetą su svajone įsigyti doktoratą. Tam tikslui profesorius jau buvo numatytas disertacijos veikalas "Senovės lietuvių pini-

gai". Deja, karas ir jo pasekmės tai sugriovė. Vėliau tas veikalas 1948 metais jiems persikėlus gyventi Amerikoje, buvo parašytas ir atspausdintas 1959 metais. Be šios knygos Jonas Karys parašė ir atspausdino dar dvi knygas: Nepriklausomos Lietuvos Pini-gai" — 1953 metais ir "Numizmatika" — 1970 metais.

Nuo 1954 iki 1966 metų jis buvo redaktoriumi numizmatikos skyriaus Lietuvių Enciklopedijoje. Parašė ta tema 150 straipsnių. Dabar irgi jis tebebendradarbiauja Encyclopedia Lituanica.

Tik 16 metų turėdamas paliko mokyklą ir savanoriu stojo į Lietuvos Kariuomenę. Šiandieną jam sukakus 70 metų, jis vis dar aktyviai dirba lietuviškose organizacijose ir spaudoje. Jis yra malonus ir dažnas prelegentas lietuviškose patriotiniuose susirinkimuose.

Kariai gyvena gyvenimu ne vien tik sau, bet savo ištekliais dalinasi su kitais.

Atrodo, kad gyvenimas su gražiu tikslu kuriuo abu buvo užinteresuoti iš vienos pusės yra surištas su dideliais sunkumais ir pasiaukojimu, bet iš kitos pusės daugiau šeimą sucementuoja, padaro bendrą gyvenimo našta lengvesnę ir patį gyvenimą prasmingesnį.

Už tą kilnią iniciatyvą ir gražiai atliktą parengimą tenka padėkoti bridgeportiečiams Rožei Barienei su šeima, kuriems padėjo Janoniai, Jonas Butkus ir kiti. Tą pačią progą svečiai pasveikino pobūvyje dalyvavusį visuomenininką dr. Petrą Vileišį, kuriam šiomis dienomis sukako 70 metų amžiaus. M. G.

EXPERIENCED fiberglass workers needed to do industrial fiberglass work. \$4.25 an hour to start. Co. employee benefits, include hospitalization, life insurance and paid holidays. Apply call or write to Don Chandler, Mgr. VESCA PLASTICS 102 S. AVE "A" Freeport, Texas 77541 713-233-8168 (16-19)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETRAS VAŠKYS IR VAŠKO FIGŪROS

VINCENTAS GRUZDYS

J. A. Valstybių nepriklausomybės 200 metų sukakties proga Philadelphijoje buvo atidarytas istorinis muziejus pavadintas "The American Museum of Wax Figures and Graphics". Šiame muziejuje pavaizduoti istoriniai asmenys natūralaus dydžio vaško figūromis.

Balandžio 21 d., 10 val. ryto įvyko muziejaus atidarymo iškilnės. Išsirikiavus kareiviams nepriklausomybės kovų uniformose, dalyvaujant dideliui būriui spaudos atstovų, filmuojant televizijos aparatais, miesto savivaldybės atstovė tarė atidaromąjį žodį. Po jos žodžio muziejaus direktorius pristatė Amerikos visuomenei darbų įvykdytoją Petrą Vaškį pabrėždamas, kaip lietuvių skulptorių, kurio kūriniai puošia šį muziejų.

Muziejų sudaro 32 skyriai, kuriuose galima pamatyti Amerikos garsesnių prezidentų figūras, jų žmonių, laisvės kovotojų, sportininkų, filmų artistų, garsųjų lakūnų ir eilė istorinių momentų. Tik įėjus pasitinka Philadelphijos miesto mero Frank Rizzo figūra pasveikindama (įrekorduotais žodžiais) lankytoją, primindama šiuos istorinius amerikiečių 200 metų nepriklausomybės paskelbimo metus. Toliau Pensilvanijos ir Philadelphijos įkūrėjas William Penn apsuptas indėnų, už jo sutiksime Benjamin Franklin.

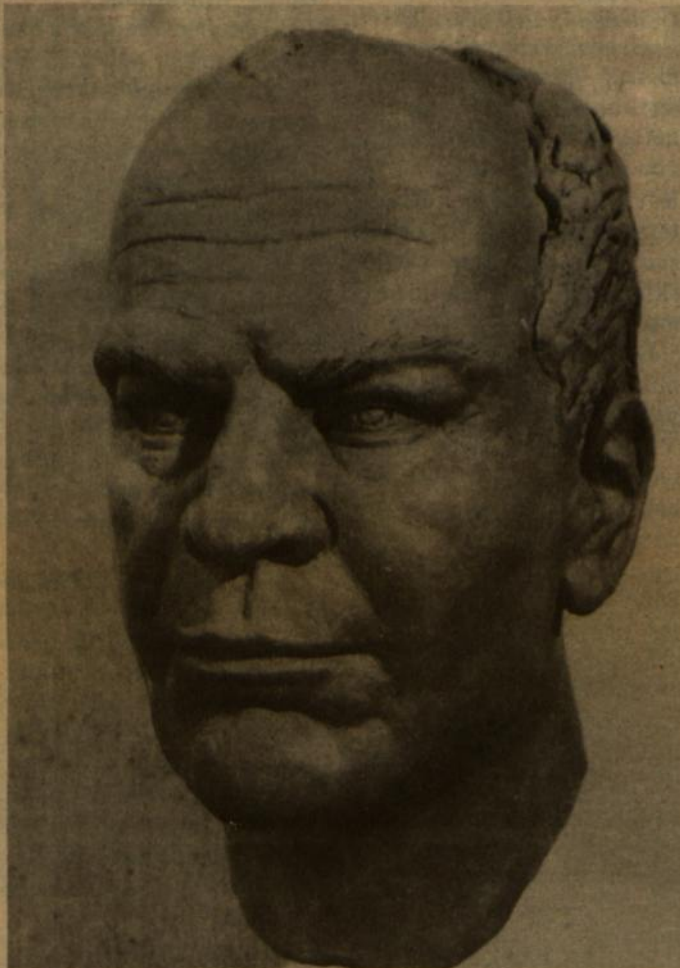
Ir taip einant per muziejų pamažu bėga pro akis istoriniai įvykiai, kur žiūrėtojų pasitinka natūralaus dydžio figūros. Čia pamatysite tris nepriklausomybės

kovų muzikantus. Toliau J.A.V. vėliavos siuvinimas, nepriklausomybės akto pasirašymas, pilietinio karo didvyriai, nužudyti prezidentai ir eilė istorinių asmenų ir įvykių. Praeivį pasitiks filmų artistai Clark Gable su Marilyn Manroe, Charlie Chaplin, toliau boksininkai Jack Dempsey, Muhammed Ali ir kiti. Štai vėl lakūnas Charles Lindbergh, astronautas John Glenn ir kiti.

Taip prabėga pro akis skulptoriaus Petro Vaškio sukurtos 108 istorinės vaško figūros. Tai verta pamatyti ne tik amerikiečiams

Skulptorius Petras Vaškys savo studijoje prie vaško figūrų. Centre Mrs. Danelson ir dešinėje Marian Anderson.

Skulptoriaus Petro Vaškio daryta prezidento G. Fordo galva molyje.

riuos korespondentai nepaigalėdavo spaudoje paminėti. Visur buvo pabrėžiama, kad tai lietuvis, kuris mokėsi Lietuvos meno mokykloje, vėliau studijavo Florencijos ir Romos meno akademijose, kur įsigijo skulptoriaus diplomą.

Šis muziejus buvo įsteigtas 1963 metais, taip pat Petro Vaškio išpildytas istorinėmis vaško figūromis, bet šiais metais praplėstas ir papildytas naujomis figūromis, kaip dabartinio prezidento Gerald Ford, Philadelphijos mero Frank Rizzo ir kitų. Padidintas muziejus perkeltas į naują vietą, tai Curtis Building patalpose, 6-tos ir Sausom gatvių kampas.

Skulptorius Petras Vaškys šiuo metu profesoriauja kolegijoje Philadelphia College of Art, kur jis yra keramikos katedros vedėjas. Su keramikos meno darbais jis ja uelė metų dalyvauja amerikiečių meno parodose. Keletą kartų jis buvo pakviestas ir dalyvavo meno parodose lietuvių

kolonijose. Pereitą vasarą jis dalyvavo tarptautiniame keramikų suvažiavime Vilniuje, deleguotas iš J.A.V. Čia jis turėjo progos susitikti su lietuviais dailininkais.

Petras Vaškys yra kuklus žmogus, nesigarsina savo darbais, bet išgarsėdamas amerikiečių tarpe, jis garsina ir Lietuvos vardą. Jis yra labai apsirovęs darbais. Daug dirba kolegijoje, o likusį laiką praleidžia savo studijoje ieškodamas naujų formų keramikos meno srityje.

GROSSE POINTE AREA
W O M A N
FOR GENERAL HOUSEWORK
TOP EARNINGS. GOOD WORKING
CONDITIONS.
Call after 6 p.m.
313-886-0892 (19-20)

WELDERS
(ARC)

EXPERIENCE ONLY
GOOD BENEFITS
APPLY IN PERSON

REMKE INC.

28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, Michigan 48066 (18-22)

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ

IS

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Liepos 14 — \$1045.00 rugsėjo 16 — \$925.00

liepos 28 — \$1045.00 rugsėjo 30 — \$725.00

rugsėjo 1 — \$ 925.00 gruodžio 22 — \$875.00

Dvi naujos grupės su Varšuva (4) Krokuvą (2)

Vilnium 5, Druskininkai (2).

BIRŽELIO 20 ir RUGPIŪČIO 8 — kaina \$1136.60

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO —
VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS!

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atskirai išduoti iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išvykimo dokumentus.

apsilankant Philadelphijos istoriniame mieste, bet ir lietuviams, kur galima pamatyti lietuvių menininko darbai, kuriais jis garsina lietuvių tautą. Lietuvą ir lietuvių Petras Vaškys garsina labai plačiai. Ruošiant tas istorines figūras Amerikos spauda labai plačiai aprašė. Petras Vaškys su savo figūromis buvo dažnai parodytas pirmuose puslapiuose, dideliame formate. Keletą kartų jis buvo publikai parodytas televizijos programose. Gal ar nebus pirmas lietuvis menininkas, kuris ant pirmo puslapio spaudoje dažnai pasirodė. Jam kuriant istorines figūras, jo studiją dažnai lankė vietos dienraščių ir apylinkių spaudos atstovai, taipgi buvo apsilankę dienraščių korespondentai iš New Yorko ir kitur. Jis visiems aiškino, kad savo kilme esąs lietuvis, atvykęs po 2-jo pasaulinio karo į šį kraštą, primindamas ir lietuvių tautos vargus, ku-

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd FloorDIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

CHICAGOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

POPIETĖ SU RAŠYTOJU MARIUM KATILIŠKIU

Žvarbią ir audringą sekmadienio popietę, Jaunimo Centras Chicagoje sutraukė būrį pasiryžėlių, norėjusių pabendrauti su iškiliuoju rašytoju MARIUM KATILIŠKIU ir jo pristatytoju dramaturgu dr. Kostu Ostrausku.

Šiam susitikimui progą su darė Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, vadovaujamas Ginto Vėžio, išleides M. Katiliškio 'Apsakymus'. Popietę atidarė G. Vėžys ir pakvietė dramaturgą dr. Kostą Ostrauską pakalbėti apie Marių Katiliškį ir jo kūrybą.

Dr. K. Ostrauskas prisiminė pačios jauniausios jaunystės metus, kada būdamas pirmųjų klasių gimnazistu, užtiko pirmuosius apsakymus 'Trimito' žurnale, pasirašytus Albino Vaitkaus vardu. Tuo metu mažai domėjėsi lietuvių literatūra, tad ir varė per daug neskyręs - Mykolas ar Albinas Vaitkus, ar ne vistiek? Vėliau, 'Naujoje Romuvoje', tuo pačiu vardu atspausti aprašymai jau patraukė didesnę dėmesį ir teko atskirti abu Vaitkus: Albiną nuo Mykolo.

Mariaus Katiliškio kūryba yra gana išsamiai aprašęs Henrikas Nagys Lietuvių Enciklopedijoje, T.A. Antanaitis, dr. Rimvydas Šilbajoris - Metmenyse, o pastarasis ir angliškame žurnale.

M. Katiliškio pirmųjų apsakymų rinkinys liko neišspausdintas, o karo suirutės metu pražuvo. Jau pirmieji kūrinių atkreipė kritikų dėmesį, nes jo rašiniai pasižymėjo šviežiu gaivališkumu jaunatvišku polėkiu, žodinga bei turtinga kalba, situacijų ir charkerių autentiškumu. Kalba, stiliumi ir pasakojimo būdu, Katiliškis artimas mūsų tradicinei prozai. Jo kūryboje yra impresionizmo ir ekspresionizmo bruožų.

Jo vaizduojami kaimiečiai, miestiečiai ir visi paprasti, bet neprasti žmonės. Vaizduojami charakteriai yra daug gilesni ir platesni už daugelio intelektualų rašytojų. Rašytojas Katiliškis nuododa save daug paprastesnį negu ištikrųjų yra. Katiliškis lygiai gerai aprašo gamtos vaizdus ir lygiai giliai charakterizuoja žmones. M. Katiliškis yra parašęs ir išleides šešias knygas: 'Prasilenkimo valanda' (1948 m., atžymėta skaitytojų literatūros premija), 'Užuovėja' (1952 metais), 'Miškais ateina ruduo' (1958 m., L. Encikl. premija), 'Išėjusiems negrįžti' (1958 m., V. Krėvės premija), 'Šventadienis už miesto' (1962 m., novelių rinkinys, Liet. rašyt. d-jos premija) ir dabar 'Apsakymai' (1975 m., novelių rinkinys).

Apysakose ir romanuose

M. Katiliškis aprašo nepriklausomos Lietuvos, karo meto, stovyklų ir dabartinį gyvenimą.

K. Ostrauskas pastebėjo, kad dar 1952 m., pasirodžius M. Katiliškio 'Užuovėjai', paklaustas prof. V. Krėvė išsitarė, kad Marius Katiliškis esąs geras ir talentingas rašytojas.

Kosto Ostrausko paskaita buvo gerai paruošta ir gyvai perduota.

M. Katiliškio kūrybos ištraukas iš 'Miškais ateina ruduo' ir 'Apsakymų' paskaitė Antrojo Kaimo aktoriai: Jūratė Jakštytė, Vaigalė Kavaliūnaitė, Eugenijus Būtėnas ir Romas Stakauskas. Įvadus į skaitomus dalykus padarė jų prievaizdas literatūros kritikas Titas A. Antanaitis.

Popietės dalyviai šiltai sutiko rašytoją M. Katiliškį, prelegentą dr. K. Ostrauską ir Antrojo Kaimo aktorius. Tai neeilinis akademinių lygio renginys, vertas didesnio dėmesio ir gausesnio lankytojų skaičiaus. Dalyviai džiaugėsi kultūringai praleidę popietę.

Keletas žodžių apie prelegentą, dramaturgą dr. Kostą Ostrauską. Gimė Lietuvoje, studijavo lituanistiką Pabaltijo ir baltistiką bei slavistiką Pensilvanijos universit., Philadelphiaje. 1952 metais gavo magistro, o 1958 m. filosofijos daktaro laipsnį. Dirba tame pačiame universitete ir dalyvauja daugelyje lietuviškų sambūrių ir organizacijų. Yra parašęs keletą draminių veikalių, kurie buvo statyti mūsų teatruose. K. Ostrauskas yra vienas iš pionierių ir kūrėjų moderniojo teatro. Artimas absurdo teatro tradicijai.

LB VIII TARYBOS RINKIMAI

Debesuotas ir vėsus šeštadienio rytas. Protarpiais lynoja, o kartais net ir saulutė švysteli. Šiandien vyksta LB balsavimai į VIII Tarybą. Marquette Parko apylinkės būstinėje, valdyba ir rinkiminė komisija, vadovaujama L. Šimaičio, yra pasiruošusios ir laukia balsuotojų. Lietuvai nustojus, į būstinę plaukia būriai žmonių atlikti savo tautinę pareigą. Eilutės išsirikiuoja prie sąrašų ir solid. įnašų rinkimo stalo. Lietuvai pradėjus lyti, spūstis sumažėja ir eilutės išnyksta. Taip bangavo šeštadienio visą dieną: tai būriais užplūsdavo, tai visiškai sumažėdavo, priklausomai nuo oro. Šeštadienio rezultatai buvo geri ir su tokia pat viltimi buvo laukiama sekmadienio. Nors oro biuras ir prane-

ANTANAS JUODVĖLKIS

šinėjo lietų, bet nesitikėjo tokio šalto ir audringo oro. Lietus, šlapdriba, stipriam vėjui pučiant, dalį ir didžiųjų entuziastų sulaukė namuose. Balsavimo būstinėje vakarykščios spūsties nesijautė. Žmonės mažesniais būreliais įslinkdavo į salę ir, keiksnodami orą, atlikdavo tautinę pareigą. Tik vėlai vakare oras pagerėjo ir nustojo liję, bet jau buvo per vėlu.

Atėjus laikui, dalyvaujant apylinkės valdybai, rinkiminei komisijai, spaudos atstovams ir kitiems besidomintiems, buvo atidaryta balsavimo dėžė ir suskaičiuoti paduoti balsai. Pasirodo, kad per tas dvi dienas Marquette Parko apylinkėje balsavo tik 556 lietuviai. Patikrinus balsavimo lapus, rasta 2 kortelės neatitinkančios nustatytoms taisyklėms, nes pabal-suota ne ant tam tikslui skirtų lapų ir komisijos atmetos.

Rinkiminės komisijos pirmininkas, sudarė 4 asmenų grupes balsams skaičiuoti. Vienas narys tikrino balsavimo lapus, kad nebūtų pabal-suota daugiau, kaip už 24 kandidatus, kitas skaitė pavardes tų kandidatų už kurį balsuotojas buvo padėjęs kryžiuoką, o kiti du — braukė prie tų pavardžių brūkšniukus. Taip atžymėtų 50 balsavimo lapų rezultatus suskaičiuodavo ir sutikrindavo abiejų sąrašų davinius. Jei daviniai sutikdavo, tada buvo einama prie tolimesnio skaičiavimo, o jei ne — tai iš naujo tikrindavo balsavimo lapus. Taip dirbant bent 6 grupėms, balsai buvo suskaičiuoti tą patį vakarą. Liko neatidaryti vokai balsavusiųjų paštu, nes laukiama, kad pirmadienį ir antradienį dar gali paštas atnešti. Sekmadienį buvo bene, 213 vokų.

Balsavimo davinius paskelbs apygardos ar vyr. balsavimo komisija. Marquette Parko apylinkėje pirmaujantieji kandidatai (tik iš pirmųjų davinių) buvo: E. Pakštaitė, D. Bruškytė, D. Bindokienė, A. Razma, P. Žumbakis...

Šiandien sunku pasakyti ar balsuotojų buvo mažiau, jei taip — kokios priežastys. Ar RLB įtaka, blogas oras ar apsilaidimas. Gal būt viskas kartu daugiau ar mažiau turėjo įtakos. Kaip ten bebūvo, rinkimai asmeniniu dalyvavimu buvo praversti teisingai ir sąžiningai. Dalyvavusieji balsavime pasirašė sąrašuose, o suskaičiuoti paduoti balsai atitiko sąrašams.

Solidarumo įnašų ir "Pasaulio lietuvių" prenumeratų gauta \$870.00. Kas atvy-

ko balsuoti, tas, dažniausiai, ir susimokėjo solidarumo įnašą ar užsiprenumeravo "Pasaulio lietuvių".

Kitose Chicagos apylinkėse — Brighton Parko, Gage Parko ar Cicero balsavimo padėtis net geresnė.

Dabar lauksime visų balsavimo apylinkių rezultatų ir išrinktų atstovų sąrašo.

JURNALISTO JULIJONO BOTENO MINĖJIMAS

Lietuvių žurnalistų S-gos Centro Valdyba š. m. gegužės 9 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, rengia žurnalisto ir laisvės kovotojo Julijono Būtėno, žuvusio prieš 25 metus, prisiminimą.

J. Būtėnas, dar nepriklausomybės metais, įsitraukė į žurnalistinį darbą, buvo XX Amžiaus redakciniam kolektyve ir rašė politinius straipsnius.

Pirmosios komunistų okupacijos metu, pabėgo į Vokietiją, įsijungė į aktyvistų frontą ir dalyvavo rezistencijoje iki savo didvyriškos mirties. Vokiečių okupacijos metu įstojo į gen. P. Plechavičiaus vadovaujamą rinktinę ir ėjo adjutanto pareigas. Vokiečiams likviduojant rinktinę, J. Būtėnas kartu su kitais atsidūrė Šalaspilio koncentracijos stovykloje.

Baigiantis karui, atsirado Vokietijoje ir čia įsijungė į lietuvišką veiklą ir žurnalistinį darbą.

Lietuvoje tūkstančiai geriausių sūnų kovojo prieš rusų komunistinę okupaciją, norėdami iškovoti Lietuvai laisvę. Atvykus partizanų atstovui J. Lukšai-Daumantui ir supažindinus su Lietuvoje esama padėtimi, J. Būtėnas ryžosi grįžti į okupantų niokojamą tėvynę ir padėti iškovoti Lietuvai laisvę.

1951 m. balandžio 19 d. buvo lėktuvu nuskraidintas ir parašytu nuleistas tarp Lekečių ir Griškabūdžio. Neilgai teko jam grumtis su skaitlingesniu priešu. Gausesnių okupanto jėgų apsuptas ir pristigęs šovinių, kad gyvam nepasiduotų, save susisprogdino, žudamas didvyrio mirtimi. Ne daug turime tokių pasiryžėlių.

Minėjimo metu J. Būtėno asmenyje bus pagerbti ir visi žuvę plunksnos darbininkai. Po pamaldų tėvų jėzuitų koplyčioje, įvyks akademija Jaunimo Centre. Akademijos metu kalbės jo buvę draugai: dr. K. Ambrozaitis, H. Žemelis ir dr. J. Prunskis. Meninėje programoje aktorius Jonas Kelečius ir choras AUDRA, vadovaujamas muziko Faust Strolios.

LIETUVISKOJI OPERA

Kaip jau esame girdėję, vyrų choras, norėdamas atžymėti lietuviškosios operos veiklos 20 metų ir Amerikos nepriklausomybės paskelbimo 200 metų sukak-

tis, stato tris naujas lietuviškas operas, sukurtas kompozitorių: Jeronimo Kačinsko — Juodą laivą, Juliaus Gaidelio — Gintaro šalį ir Vytauto Marijošiaus — Priesaiką. Spektakliai įvyks š. m. gegužės 8, 9, 15 ir 16 d.d. Marijos auditorijoje. Tris spektaklius (8, 9 ir 16) diriguos kompozitorius V. Marijošius, o vieną (15 d.) — muzikas A. Jurgutis.

Visos operos yra viena-veiksmės, skirtingos tematikos ir muzikos. Šis pastatymas operos vadovybei uždėda labai sunkią finansinę naštą. Šias operas sukurti ir išvesti į rampos šviesą, reikėjo daug pastangų, darbo ir pasišventimo. Operos vadovybė tikisi šilto visuomenės pritrimo, ne tik atsilankant į spektaklius, bet ir paremiant stambesne auka. Žiūrovams patartina su libretais susipažinti iš anksto.

PARENGIMAI CHICAGOJ

Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje gegužės 8, 9, 15 ir 16 d.d. operos spektakliai. Lietuvių Tautiniuose Namuose gegužės 7 d. 8 val. vak. Korp! Neo-Lithuania alutis.

Gegužės 23 d. 3 val. p. p. Korp! Neo-Lithuania — Motinų pagerbimas.

Jaunimo Centre — gegužės 7 d. ateitininkų sendraugių vakaras;

gegužės 8 d. — Dariaus ir Girėno mok. Motinos Dienos minėjimas;

gegužės 9 d. — Liet. žurnalistų s-gos — Julijono Būtėno minėjimas;

gegužės 9 d. — LSV Ramovės kavutė, pagerbti vyr. ramovėnams;

gegužės 14-23 d. — dail. Romo Viesulo paroda ir vakaronė;

gegužės 15 d. — Lietuvių Fondo suvažiavimas;

gegužės 16 d. — Kernavės tunto Motinos Dienos sueiga;

gegužės 16 d. — Chicagos lietuvių operos pabaigtuvės;

gegužės 21 ir 22 d. — Poezijos šventė Chicagoje: poetas Jonas Aistis, Henrikas Nagys, Elena Bradūnaitė;

gegužės 22 d. — Dzūkų vakaras.

WANTED EXPERIENCED

PRESSMEN

LONG TERM JOB

NEEDED BY

CORRUGATED BOX CO.

Apply in person only:

MOORE PAPER CONTAINER

1700 Glaser (off Hogan St.)

Houston, Texas

Ask for Mrs. Brown

(15-19)

WANTED JOURNEYMAN

OR

1ST CLASS SKILLED

ALL AROUND MACHINISTS

1ST & 2ND SHIFT

With job shop experience be able to

set up work from blue prints & close

tolerance.

ALSO

MACHINE SHOP FOREMAN

FOR NIGHT SHIFT.

Must be familiar with job shop oper-

ation Permanent positions for right

men. Excellent company benefits.

Wages open.

CAL OR SEND RESUME TO:

SUPERIOR MACHINE CO.

P. O. BOX 3258

FLORENCE, S. C. 29501

803-662-1042

(15-20)

FILATELIJOS KAMPELIS

Nr. 4

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Vasario 23 d. — 50 pašto ženklų po 13 c. su visų valstijų vėliavomis. Visi ženklai spausdinti viename lape.

2. Kovo 10 d. — 13 c. pašto ženklas telefono išradimo 100 metų sukaččiai paminėti. Piešinį parodė Aleksandro G. Bell išrasto telefono aparato schema.

Alexander Graham Bell (1847-1922), gydytojas ir išradėjas, gimė daktaro šeimoje Edinburge, Škotijoje. Studijavo Edinburgo ir Londono universitetuose. 1871 m. atvyko į JAV ir profesoriavo Bostono universitete. Jo specialybė buvo nebylių ir kurčiųjų mokymas. Tuos dalykus studijavo kartu su savo tėvu. 1876 m. išrado elektrinį telefoną, kuriuo buvo galima susikalbėti, kad ir netolimoje distancijoje. Vėliau savo išradimą tobulino, 1883 m. išraskdamas vadinamą gramofoną, panašų į Edisono fonografą. Parašė veikalą, kaip mokyti kurčius — nebylius.

3. Kovo 188 d. išleistas 13 c. pašto ženklas komercinės aviacijos 50 metų sukaččiai paminėti. Piešinys — du pašto lėktuvai. Be to, išleisti du 13 centų vokai: American Homemaker ir American Farmer.

★
ANDORA išleido 7 pezetų p. ženklą su Urgel katedros vaizdu ir su tos katedros pašventinimo dokumentu (įst. IX amž.).

Andora, mažytė rytinių Pirėnų kalnų respublika, yra tarp Prancūzijos ir Ispanijos. Ji guli gražiam kalnų slėnyje ir apima 542 kv. km. plotą. Apylinkės kalnuose gausu mineralų ir metalų, o patys gyventojai verčiasi žemės ūkiu. Andora žinoma jau nuo seniausių laikų. Sakoma, kad karalius Karolis Didysis Andorą paskelbęs nepriklausoma valstybe. Ir nuo tų laikų Andoros niekada niekas nebuvo užkariavęs, nors šiaip ji laikoma Prancūzijos kunigaikštės Foix ir Ispa-

nijos Urgel vyskupo globoję. Šiaip kraštą valdo seniūnų taryba. Kaip jau nuo amžių įprasta, Andora moka simbolinę duoklę: Prancūzijai 960 frankų, o Urgelio vyskupui — 460 pezetų į metus. Krašte gyvena apie 14,400 katalanų kilmės žmonių (sostinėje Andora la Vella — tūkstantis). Kraštas savo pinigų neturi — kursuoja prancūzų frankas ir ispanų pezeta lygiomis. Veikia prancūzų ir ispanų raštai ir pašto ženklai išleidžiami nuo 1928 m. abiejomis kalbomis.

★
LENKIJA išleido 3 pašto ženklų seriją su Piastų herbais. Čia dedame tos serijos 1 zlotą p. ženklą su Henriko IV herbu.

Piastų kunigaikščių giminė buvo pati seniausia ir didžiausia visoje Lenkijoje. Ji prasidėjo Mieszką I laikais (960-992). Ji užvaldė visas anuo metu lenkų gyventas žemes: Didlenkiją, Mozūrus, Sileziją, Sandomirą ir Kujaviją. Pati seniausia ir ilgiausiai ištvėrusi buvo Silezijos Piastų šaka. Vokiečiams skverbiantis į rytus, ir Silezijos Piastai suvokietėjo. Pats paskutinis buvo Jurgi Vilhelmas (1660 - 1675), Liegnitzo, Breslavo ir Briego kunigaikštis. 1657 m. visa Silezija buvo įjungta į Austrijos Habsburgų imperiją. Po II Pas. karo Silezija iki Oderio ir Neissės upių buvo perleista Lenkijai.

★
R. VOKIETIJA (DDR) išleido 5 p. ženklų sesiją su žymiais žmonėmis. Čia dedame tos serijos 10 pfenių p. ženklą su rašytoju Thomas Mann.

Thomas Mann (1875 — 1955) gimė Liubecke, Vokietijoje. Vėliau studijavo Miunchene. Begyvendamas Miunchene redagavo žurnalą Simplizissimus. Rašė novelės ir romanus. Jo pirmoji novelių knyga išėjo 1898 m. Už savo romaną "Die Buddenbrooks" jis 1929 m. gavo Nobelio literatūros premiją. 1933 m. emigravo į užsienius. Gyvena Šveicarijoje ir kitur, o 1939 m.

LB Detroito apylinkės Žiburio aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokytojai ir mokiniai. Sėdi iš kairės: Liuda Rugienė, Jurgis Mikaila, Stefanija Kauneliene, kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Aldona Milmantienė ir vedėjas Pranas Zaranka. II eilė: Regina ir Kristina Butkūnaitės, Paulita Abariūtė, Vidas Neverauskas, Živilė Idzelytė, Loreta Sveraitė, Taura Zaranaitė, abiturientė Rita Neverauskaitė, Virgilijus Kasputis, Kristina Jankutė ir Elegijus Lelis. III eilė: Janina Mykolaitytė, Karina Panavaitė, Virginija Kuraitė, Daiva Rugieniūtė, Gintas Zaranka, Tauras Majauskas ir Darius Skiotys. Trūksta abiturientės Asto Šepetytės. Šiemet Žiburio aukštesnioji lituanistinė mokykla Detroito išleidžia pirmąją laidą.

Gegužės 15-16 dienomis Žiburio Lituanistinė mokykla, mokyklos patalpose, Lietuvių Kultūros Centre, ruošia mokinių darbų parodą. Paroda bus atdara šeštadienį vakare ir sekmadienį, gegužės 16 d. nuo ryto. Visuomenė kviečiama parodą aplankyti ir pasižiūrėti ką vaikai išmoko.

ANTANAS GRINIUS

Detroito lietuviai

ATSVENTĖ 60 METŲ
GIMIMO SUKAKTĮ

Petras Januška

Petras Januška balandžio 18 d. giminių ir draugų ratelyje savo Cadillac Motelio salėje atšventė 60 metų gimimo sukaktį. Į šią jo šventę jį pasveikinti atvyko apie 50 svečių.

Nors jubilatas gyvena Windsorė ir veda pelningą biznį, bet pusė jo yra ir Detroito. Petras Januška yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 352 kuopos pirminin-

atvyko į Ameriką ir dėstė Princetono universitete, 1944 m. gavo Amerikos pilietybę. 1952 m. grįžo atgal į Šveicariją, kur Ziuriche ir pasimirė. Be Nobelio premijos, jis gavo daug visokių atžymėjimų. Jo raštai išleisti 10 tomų. "Die Buddenbrooks" romanas yra išverstas ir lietuviškai (1930 ir 1931 m., K. Karnausko vertimas).

kas, o jo žmona Birutė sekretorius. Taip pat priklauso Lietuvių žurnalistų Sąjungai ir yra buvęs ilgą laiką Detroito sk. sekretorius. Sukakties proga sveikino: windsoriečiai — S. Zatorskis, B. Balaišis, detroitiečiai — SLA 352 kuopos išdo globėjas Mikas Balčiūnas, Vladas Selenis, jo jaunystės laikų draugas Kazys Gogelis ir SLA 352 kuopos vicepirmininkas Petras Dalinis ir jam įteikė valdybos narių dovaną — Rimšos skulptūrą Artojas.

Petras Januška aukštaitis. Gimęs 1916 m. balandžio 16 d. Janonių kaime, Kurklių parapijoje, Ukmergės apskr. Kaune baigė Pavarasio gimnaziją suaugusiems ir VDU ekonomijos fakultetą. Į Kanadą atvyko 1949 m. ir 3 metus gyveno Winnipege. Vėliau persikėlė į Windsorą ir kiek padirbėjęs fabrike susitaupė pinigų ir įsigijo gražų ir pelningą Cadillac Motelį. Yra

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED PROTOTYPE HELP

- Sheet Metal Model Makers
- Prototype Press Operators (die Barbering and tryout)
- Leader for presses In Prototype area
- Class A Welder Heli-arc, Acetylene, Arc Welding

Top wages for qualified individuals. Excellent fringes.

Apply in person:
**QUALITY
METALCRAFT**
33355 Glendale
Livonia, Mich.

(18-20)

visuomenės veikėjas ir nežiūrint, kad motelis prižiūrėti ir jį tvarkyti reikalauja daug laiko ir darbo, jis dar yra Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybos narys ir Lietuvių Fondo tarybos sekretorius.

Išaugino gražią šeimą: dvi dukras ir sūnų. Sūnus dirba Windsor City Hall kaip supervisoris. Duktė Rūta vedusi ir auginą gražią šeimą, o jauniausioji Birutė Toronte studijuoja farmaciją.

Linkėtina Petruai sulaukti ir kitų 60 metų, o Birutei Januškienei padėkoti už tokias geras vaišes ir Velykų margučius.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

A. Sederavičius, Omaha	3.00
A. Gruzdis, Wichita	12.00
V. Karalius, Baltimore	5.00
M. Gureckas, Waterbury	25.00
J. Budrys, Strongsville, Ohio	5.00
P. Valūnas, Torrington, Conn.	7.00
A. Petruškevičius, Australija	2.00
I. J., Cleveland	10.00
B. Paprockienė, Richmond Hill, N. Y.	30.00
K. Kaulinis, Philadelphia	5.00
P. Čigas, Cleveland	7.00
P. Kleinotas, Racine	7.00
A. Pustelnikas, Chicago	7.00
J. Roland, San Francisco	2.00
J. Kamaitis, St. Petersburg	2.00
Los Angeles Operetės Ansambliis	25.00
LB E. St. Louis apylinkės valdyba	5.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

STASIUI BARZDUKUI 70 METŲ

Stasį Barzduką, PLB Garbės pirmininką ir išskylųjį mokytoją-lituanistą, sulaukusį 70 m. amžiaus, pagerbė Clevelando lietuviškoji visuomenė.

LB Clevelando Apylinkės valdyba, talkininkaujant eilei kitų organizacijų, š. m. balandžio 25 d. Dievo Motinos N. P. parapijos salėje surpuošė paminėjimą-akademiją. Įžanginį žodį tarė apyl. pirm. J. Malskis.

Akademija pradėta kun. G. Kijausko, SJ malda. Po to sekė trys trumpos kalbos. Apie jubiliatą kaip ateitininką kalbėjo Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas kun. G. Kijauskas SJ. Apie Barzduką — pedagogą kalbėjo mok. J. Žilionis. Po jo kalbos Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos mokinsys J. Alšėnas sklandžiai paskaitė keletą ištraukų iš St. Barzduko knykos "Lietuvis savo tautoje, valstybėje ir bendruomenėje". Po to abiejų lit. mokyklų mokinių delegacijos pasveikino suaktyvininką ir įteikė jam dovanėlių. Apie Barzduką kaip visuomenininką ir jo darbą Lietuvių Bendruomenėje kalbėjo M. Lenkauskienė. Vikt. Lenkauskaitė paskaitė keletą charakteringesnių jo pasisakymų įvairiais lietuvių visuomeniniais laisimais.

Po to sveikino žodžiu PLB pirmininkas inž. Br. Nainys, LB Krašto Valdybos pirmininkas J. Gaila ir Lietuvių namų direkcijos vardu inž. R. Kudukis. J. Malskis, Apylinkės, ateitininkų ir lituanistinių mokyklų vardu įteikė gražų medžio drožinį — bareljefą vaizduojantį "Motinos mokyklą".

Buvo gauta 45 sveikiniai raštu, tarp jų šių Clevelande veikiančių organizacijų: L. Krikščionių Demokratų S-gos sk., Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio sk., ALTos sk., BALFo sk., DLK Birutės draugijos sk., L.K.V. S-gos "Ramovės" sk., Vienybės Sąjūdžio sk., Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos, LB Ohio Apygardos valdybos, Clevelando Skautininkų draugovės, L. K. Moterų S-gos 36 kuopos, Ateities Klubas, M. K. Čiurlionio Ansamblio, Grandinės, žaibo klubo, Pensininkų klubo, Clevelando Pedagoginių kursų.

Savo padėkos žodyje St. Barzdukas tarp kito ko pareiškė, jog savo visuomeninės veiklos patyrimą įgijęs ateitininkų organizacijoje, lietuvių kalbos žinias įgijęs Lietuvos universitete ir vėliau Lituanistikos Institute, o šveicariško tipo demokratijos principus įsisavinęs Lietuvių Fronto Bičiulių organizacijoje. Su gilia pagarba prisiminė savo tėvus ir savo žmoną, kuri įgalino jį dirbti visuomenei ir kuri žymia dalimi prisidėjo prie Barzdukų šeimos lietuviško išauklėjimo.

Meninę minėjimo programą atliko Clevelando Vyrų Oktetas vadovaujant ir pianu palydint R. Babickui. Jie skambiai padainavo 9 dainas ir priedui dar populiarią St. Barzduko dainą "mano višta šiurpa". Solistas buvo pats jubiliatas įsijungęs į okteto vyrų eilę. Minėjimas baigtas giesme "Lietuva brangi".

Paminėtina mok. Iz. Jonaitienės, M. Barniškaitės ir V. Apaniaus rūpesčiu

dailiai, gausybe gyvų gėlių išpuošta scena.

Po to visi minėjimo dalyviai buvo pakviesti kukių vaišių, kuriose praleido malonias valandėles. Vaišes organizavo Akv. ir Juozas Gražuliai ir Br. Mainelienė. Pagelbėjo ir V. Biliūnas.

Minėjimas paliko visiems gerą įspūdį. LB Apylinkės Valdyba savo pareigą atliko gerai. (pk)

LSK ŽAIBAS RUOŠIASI

Tradiciniai gyvas LSK žaibo pavasarinis sportinės veiklos sezonas jau pačiame įkarštyje. Krepšinio ir tinklinio sekcijos visa apimtimi ruošiasi pavasarinėm varžybom, kurių kulminacinis taškas bus š. Amerikos Lietuvių Metinės Krepšinio ir Tinklinio žaidynės, gegužės 8-9 d. Toronte.

Krepšinio sekcijai vadovauja Leonardas Kedys, tel. 531-4608, kuris kartu yra ir vyrų komandos vadovas. Jo pavaduotojas yra Vytas Žagarskas, tel. 486-7729, kuris rūpinasi prieauglio klasių koordinavimu ir tiesioginiai vadovauja Jaunių B kl. (1960-61 m. gimimo) komandai. Vyrų komandos kapitonas yra Augustinas Stungys. Jaunių A kl. (1957-59 m. gim.) komandą treniruoja Saulius Čyvas. Jaunių C (1962-63 m.) komandos vadovas — Gytis Barzdukas. Jaunių D kl. (1964-65 m.) ir E (1966 m. gim. ir jaunesni) globoja ir moko Romas Apanavičius, telef. 531-6995. Mergaičių krepšinio komandą treniruoja Jonas Navickas.

Tinklinio sekcijos vadovė yra Julija Staškūnaitė 481-2216. Ji kartu tiesioginiai

OPPORTUNITY FOR RNs and LPNs

FOR 120 BED GENERAL HOSPITAL NEEDED IMMEDIATELY

Starting Salaries:
\$825 minimum for RNs plus shift differential
\$550 minimum for LPNs plus shift differential

EXCELLENT BENEFITS:
• FREE INSURANCE
• 6 PAID HOLIDAYS
• 2 WEEKS PAID VACATION
• 7 DAYS SICK LEAVE

For more information contact:
Apply call or write Director of Nurses
SAVOY MEMORIAL HOSPITAL FOUNDATION
801 POINCIANIA AVE.
MAMOU, LA. 70554
318-468-5261 (17-22)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED

AUTOMATIC SCREW MACHINE

We have immediate openings for experienced operators and/or set-up men on Acmes, New Britains, Brown & Sharps and Davenport. Also operators and/or set-up for Gear-Hobbing and Shaper Machines. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

FOR 2ND SHIFT.

Good hourly rates, fringe benefits and working conditions plus an excellent group incentive plan and retirement plan.

APPLY IN PERSON, WRITE OR CALL

LAGRANGE SCREW PRODUCTS INC.
313 East Main Street
LaGrange, Ohio 44050
Phone: 216-458-5151 (18-20)

rūpinasi ir moterų komanda. Vyrų komandai vadovauja Mykolas Titas. Mergaičių A ir B komandas treniruoja Vytas Kliorys 291-3607. Jauniams ir jaunučiams vadovauja Gytis Barzdukas 486-9021.

Norintieji įsijungti į LSK žaibą gali kreiptis į kurį nors iš paminėtų asmenų arba atvykti į atitinkamos grupės treniruotę. Bendrais klubo reikalais galima kreiptis į sekretorių Algirdą Bielskų 681-9143 ar pirmininką Juozą Kijauską (tik savaitgaliais) 486-9670, gi finansiniais reika-

lais — į išdininką Romą Apanavičių 531-6995.

ATGAIVINTAS BERNIUKŲ TINKLINIS

LSK žaibas atgaivina berniukų tinklinio sekciją. Treniruočs vyksta antradieniais, nuo 6:00 iki 8:15 PM ir ketvirtadieniais nuo 6:00 iki 7:00 PM, Naujosios parapijos salėje. Treniruotės apima visas berniukų prieauglio klases — A, B, C, ir D. Treniruoja prityręs LSK žaibo tinklininkas Gytis Barzdukas, telef. 486-9021.

OWNER/OPERATORS

HHI GOODS PERSONS

Had it with your present situation? Want a REAL future with a growth company?

WE'RE LOOKING FOR A FEW REAL PROFESSIONALS!!

One of the best contracts in the business. No trailer maintenance costs (including tires). GOOD operators should GROSS minimum \$45,000.

HUSBAND/WIFE TEAMS WELCOME

REQUIREMENTS: Dependable tractor, and HH Goods experience. DON'T WAIT... GO WITH A GOER

LYON MOVING & STORAGE CO.

LOS ANGELES

Call Collect: Mr. KELLY

213-742-5137 or 5189 NOW!

(19-20)

SEWELL PLASTICS, INC.

501 WEST 10TH AVE., RESERVE, LA.

HAS OPENINGS

FOR EXPERIENCED

BLOW MOLDING MACHINE OPERATORS

FOR ALL SHIFTS

DIFFERENTIAL FOR 2ND & 3RD SHIFTS

- Paid vacation after 1 year
- Paid Holidays after 60 days
- Hospitalization, life, accident & sickness insurance for you after 90 days.

Apply or call Plant Manager

(504) 729-4088

(504) 536-1136

An Equal Opportunity Employer

(19-25)

NURSING SERVICE

Immediate Full and Part-Time positions for RNs and LPNs

3-11 AND 11-7 SHIFTS

ICU and MED./SURG. Division

RICHMOND HEIGHTS GENERAL HOSPITAL

27100 Chardon Road

Richmond Heights, Ohio

216-585-5500 ext. 205

An Equal Opportunity Employer

(18-20)

FITTERS

PLATE AND STRUCTURAL FABRICATION

Growing company in the air and water pollution control fabrication needs experienced fitters who can read drawings and fabricate. Wages and fringe benefits over \$7.50 per hr. No ceiling on wage rate.

Good opportunity for qualified men. Company will help with relocation expenses.

ENVIRO-FAB

12540 Beech Daly Road,

Detroit, Michigan

313-937-2000

An Equal Opportunity Employer

(17-20)

ATTENTION RN'S! NURSE INTERSHIP PROGRAM

Beginning on May 31, 1976, Alton Ochsner Medical Foundation, Hospital Division is offering a 12 weeks RN Internship for new graduates. Program is directed towards medical-surgical nursing.

MEDICAL TECHNOLOGISTS

Needed in various areas. Major expansion program nearing completion offers challenges for individual growth.

INQUIRE PERSONNEL OFFICE
ALTON OCHSNER
MEDICAL FOUNDATION
HOSPITAL DIVISION
1516 JEFFERSON HWY.
JEFFERSON, LA. 70121

An Equal Opportunity Employer

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Vieno žmogaus paminklas mums

Kiekvienas žmogus savo gyvenime turi tam tikrą paskirtį, tik ne kiekvienam yra duotas sugebėjimas savo paskirčiai atpažinti ir eiti tos paskirties kryptimi, kad, baigdamas gyvenimą šioje žemėje galėtų Paskalio žodžiais tarti 'Padariau, ką galėjau'. Pasiryžimas eiti vienu, tiesiu keliu, suradimas pastovių gyvenimo vertybių ir beatodairiškas savo tikslo siekimas įgalina žmogų nuveikti didelius darbus, planingai kaupiant visas savo dvasines ir fizines jėgas vienos idėjos, vienos vizijos aukštumon.

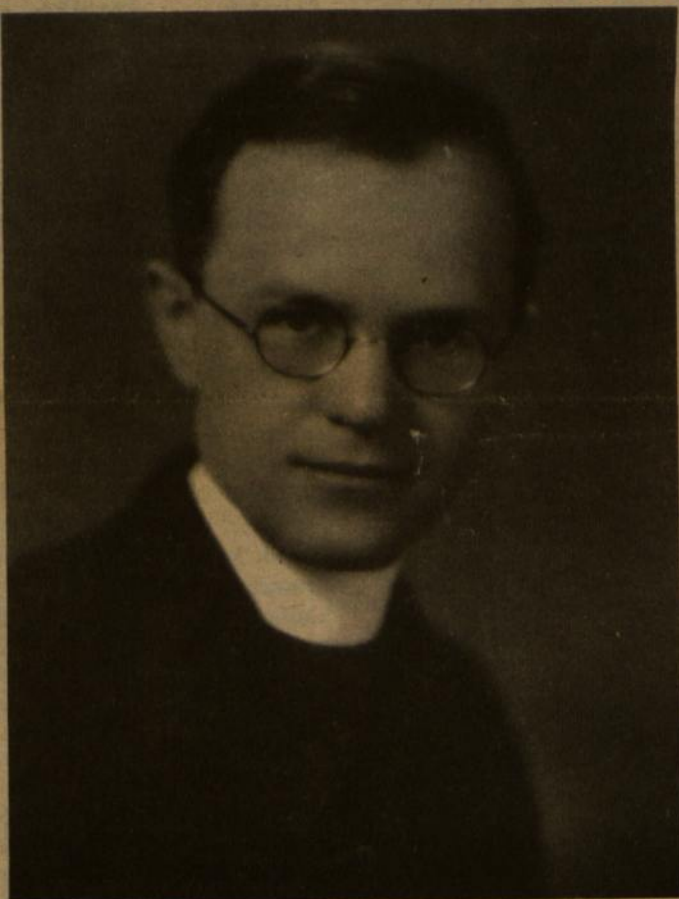
Kiekvieną kartą, kai prisartinu prie Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos, Clevelando lietuviams geriau žinomos kaip Naujoji Parapija, negaliu nesigėrėti masyviais, imponantiškais bažnyčios, mokyklos, vienuolyno ir klebonijos pastatais. Lietuvių architektų suplanuoti, lietuvių inžinierių pastatyti, tie pastatai per eilę metų yra tapę lietuviškojo religinio ir visuomeninio gyvenimo židiniu, kuriame koncentruojasi chorai, organizacijos, minėjimai, didesnio masto kultūriniai rengimai. Aikštėje tarp pastatų praeivius sveikina išpuilingas lietuvių kovai už laisvę įamžinti paminklas. Visi pastatai - tai vienas didžiulis mūsų gyvenimo paminklas Clevelande, kuris turėtų išlikti tolimoms kartoms lietuvių išlaikymo kertiniu akmeniu. Nenoromis tenka prisiminti, kad dar tik prieš 25 metus toje vietoje stovėjo apgriuvę seno klubo pastatai, kuriuose šeimininkavo žiurkės, o piktžolėmis užleistame sode apipuvusios tvoros liudijo vietovės skurdą. Tvirta ranka, nuostabi ištvermė ir kietas vieno asmens užsispyrimas kemsynę pavertė mūriniais pastatais.

Dairausi buvusio Naujosios Parapijos klebono kun. Juozo F. Angelaičio kukliame bute, stebėdama nesistėmingai išrikiuotus jo kunigystės suvenyrus, Vyskupo autografuotą portretą, jauno kunigo nuotrauką, krūvas senų dokumentų ir stikli

niuose induose sudžiovintas kukurūzų, pupų ir įvairių kitų daržovių sėklas, ir bandau įsivaizduoti jo gyvenimo kelią, kurio gale stovi Naujosios Parapijos imponantiški pastatai. Gyvas, greitas, judrus ir maloniai draugiškas, kun. Angelaitis pasikalbėjimo metu greitai įtikina klausytoją savo neišsemiamą energiją. Jo biografiniai bruožai bei gyvenimo filosofija, nuoširdžiai persunkta tikėjimu į Dievo Motinos pagalbą, pamažu nupiešia ryškų asmens portretą, kuriame lengva įžiūrėti, kartais šiurkščia išore, šiek tiek ekscentrišku elgesiu užtušiuotus pasišventusios ir kilnios asmenybės bruožus. Nebuvo

niam modernaus didmiesčio gyventojui, nes kun. Angelaičiui asmeniškai malonumas buvo nuolatinis fizinis darbas, o maisto reikšmė ribojosi sveikatos ir gyvybės palaikymu.

Gimęs 1904 m. rugpiučio

Kun. J. F. Angelaitis 1934 metais.

kun. Angelaitis garsus savo pamokslais, nei savo mokėjimu vesti elegantišką pokalbį; jis pragarsėjo kaip 'centų kunigas' (The penny priest), nuolat dirbantis, su senais popieriais ir metalo laužu prikrautų sunkvežimių vairuotojas uždraustuose rezidenciniuose rajonuose ... Jo kasdieninis gyvenimas buvo sunkiai suprantamas eili-

24 dieną lietuviškoje anglikasių šeimoje kuri išaugino 13 vaikų, ankstyviausioje jaunystėje pažinęs tragiškas kasyklų unijų organizavimo dienas, patyręs badą, stovėjęmą duonos eilėse, matęs brutalumą ir kruvinas muštynes, jaunas Juozas, savo religinių tėvų griežtai, bet su meile auginamas, svajojo apie kunigystę, kuri to laiko sąlygomis tegalėjo likti svajone. Iš jo pasakojimų apie energingą, unijos organizavime dalyvavusį tėvą, apie motiną, kuri, augindama 13 vaikų, buvo taip pat populiari akušerė, 'giedorka', giedanti kantičkas ir per budyne laidotuvių, gera virėja parengimuose ir šeimyniniuose subuvimuose, netenka stebėtis, kad ir sūnus Juozas turėjo paveldėti savo tėvų ypatybes. Būdamas vos devynerių metų, Juozas su savo skaitlinga šeima atsidūrė Clevelande. Lankydamas

Kun. J. F. Angelaitis 1953 m. kalba pagerbime. Šalia sėdi jo motina Marija Angelaitienė ir nuotraukos dešinėje vysk. V. Brizgys ir kun. Chas. Patrick.

šv. Jurgio pradinę mokyklą senojoje parapijos vietoje, ėmė pardavinėti laikraščius. Negalėdamas baigti išparduoti jam paskirto kiekio, jis sustodavo prie senosios kunigų seminarijos Lakeside Ave. ir likučius parduodavo klierikams. Paūgėjęs tęsė mokslą viešojoje mokykloje ir taip pat dirbo sunkius fizinius darbus fabrikuose, vienu metu net iki 12 valandų - nuo 5 vakaro iki 5 val. ryto. Nežiūrint to, Juozas vėliau įstojo į šv. Ignacijaus Aukštąją Mokyklą, kurią baigė vienu iš pirmųjų mokinių. Jo didžiausia silpnybė buvo didelis filmų pamėgimas. Su šypsena jis prisimena savo ankstyvos jaunystės sekmadienius, kai bandydavo pamatyti net 3 ar daugiau filmų. Seminarijoje pamėgo šachmatus, dalį savo laisvalaikio praleisdamas su savo kolegomis klierikais-šachmatininkais. Būdamas karšto būdo, smalsus ir energingas, turėjo dėti visas savo valios pastangas, kad neprasilenktų su seminarijos disciplina. Drauge su juo pradėjo seminariją 73 jaunuoliai, o kunigų šventinimus tepasiekė

34. Tai rodo anų dienų nepaprastą būsimų kunigų atkaklumą. Tačiau Juozas buvo griežtai pasiryžęs bet kokia kaina savo tikslo atsiekti ir pareiškė, kad jei būtų buvęs pašalintas iš seminarijos, jis būtų ant jos laiptų tol sėdėjęs, kol seminarijos vadovybė būtų jį atgal priėmusi.

1934 metais išventintas į kunigus, Juozas F. Angelaitis buvo paskirtas į įvairias parapijas Akrone ir Clevelande. 1939 metais Clevelando Dievo tarnybos Vyskupas McFadden paskyrė jį tvarkyti naują lietuvių parapiją, kuri tuo metu vegetavo buvusio se Elk Grove Inn klubo pastatuose. Dėl kivių šv. Jurgio parapijoje, 1929 m. grupė lietuvių katalikų atsiskyrė, ieškodama antrai parapijai vietos. Buvo užpirktas sklypas ir apleistas klubo pastatas, vadovaujant Jonui Zeleniakui, Feliksui Baranuskui, Samui Janušaičiui ir kitiems. Klebonas Karužiškis, to meto parapijos šeimininkas, prisipažino turėjęs virš \$45,000 skolos, kuri pamažu išaugusi iki \$63,000.

(Nukelta į 14 psl.)

Po kelių metų jos vietoje išauga graži bažnyčia.

Taip atrodė pradžioje Nauj. parapijos bažnyčia...

Kun. J. F. Angelaitis (vidury) vieno susitikimo metu su Balfo pirm. kan. J. Končium ir vysk. A. Deksnis.

Vieno žmogaus...

(Atkelta iš 13 psl.)
1939 metų liepos mėnesį parapijos tvarkymo naštą pasiėmė kun. Juozas F. Angelaitis, kurio slapčiausiose mintyse brendo svajonė — nauji pastatai su didele, masyvia bažnyčia priekyje. Už savo kuklias sutaupas jis nupirko vargonus ir pamažu pradėjo įsigyti vėliau taip prigijusį 'centų kunigo' vardą. Žmonės, pastebėję jo rūpestį ir jo pavyzdį sunkiu valymo ir tvarkymo darbu, ėmė padėti vakarais po darbo, sudarinėti talkas ... O pats klebonas vertėsi kaip beišmanydamas augino vištas ir vienu metu turėjęs net 300 gaidžių, kuriuos skirdavęs aukotojams kaip premijas. Vyskupas, su žinojęs tokį jaunojo klebono elgesį, pakvietė jį į vyskupiją pasiaiškinti. Jaunasis kunigas buvo perbloktas vyskupo klausimo: 'Jei aš Tavo statybos fondui duosiu penkis dolerius, ar ir aš gausiu gaidį?' Greičiausia, kad vyskupas sugebėjo pajusti jauno kunigo entuziazmą ir jam nebedarė kliūčių. Kun. Angelaitis dėjo centą prie cento, rinko seną metalą, skudurus, popierius, bet kokius senus rakandus, surasdamas jiems pirklių, sunaudodamas kiekvieną šukę. O banke sąskaita augo, nors jo aplinka, pasaulinėmis akimis žiūrint, neturtėjo. Pamažu buvo suformuotas sklypas ir paskelbtas pilno parapijos pastatų komplekso statybos konkursas kurį laimėjo architektas Kudokas, o statybą vykdyti buvo pavesta inž. Juozui Augustinavičiui. Tuo tarpu pats klebonas, sumanus meškeriojojas, parsivežęs į kleboniją aibes žuvies, sukvietęs parapijos šeiminkinių talką, skelbdavo žuvies pietus, kurių visas pelnas didino statybos fondo kasą. Prieš pradėdant statybos darbus, jis ištisomis dienomis, nuo ankstyvo ryto iki vėlybos nakties keliaudavo, lankydamas parapijiečių šeimas su paplotėlėmis, laimindamas namus, rinkdamas aukas, kad ir pačias mažiausias, su padė-

ka ir palaimos žodžiu. Miegui ir poilsui jis neturėjo laiko.

'Kai pradėjau galvoti apie pasitraukimą į pensiją ir planuoti savo gyvenimą, mano didžiausia svajonė buvo išimiegoti' — nusijuokė kun. Angelaitis, be to dar pridėdamas, kad mėgstas virti ir net lankęs kulinarijos kursus.

Kai su inžinieriais Kudoku ir Augustinavičium kun. Angelaitis nuėjo pas vyskupą prašyti leidimo statybai, jis su dideliu pasididžiavimu parodė turimą banko knygelę su \$100,000 suma ir išmokėtų skolų pakvitavimus.

Bažnyčios statyme kun. Angelaitis aktyviai dalyvavo, pats padėdamas medžiagą iškrauti, vairuoti sunkvežimius, traktorius ... Jis kovojo su statybos unijomis, valdžios įstaigomis, pirkliais kad viskas būtų geriausios kokybės ir už pačią mažiausią kainą. Naujiesiems imigrantams jis surado eilę darbų ar prie statybos, ar pas savo parapijiečius-darbdavus. Jis taip ir liko pravardžiuojamas 'kunigu darbininku, laužo pardavinėtoju, centų rinkėju' ... Pats, jau vaikystėje kovos už būvį užgūdintas, nebijojo nemalonumų, unijų agentų, nesikratė grąšinimų, vis toliau į savo tikslą stumiamas tos nepaprastos jėgos, kurios iš paviršiaus beveik niekas nesugebėjo pamatyti. Jo fanatiškas užsidegimas pastatyti didžiulius pastatus, nuslopino jame kasdieninio masto eilinius žmogiškus reikalavimus. Darbas buvo jo poilsis: augančios sienos, uždengtas stogas — jo aukščiausias pasitenkinimas.

'Tai Dievo duota privilegija man, kad per savo kunigavimo laiką galėčiau pastatyti naują bažnyčią. Kiek žinau, tai pirmas iki šiol Clevelando diecezijoje atsitikimas, kad vienas kunigas būtų pastatęs visus parapijai reikalingus pastatus. Pastačiau, viską išmokėjau ir palikau parapijos išde stamboką sumą pinigų. Dabar auginu gė-

les, meldžiuosi, skaitau ir ... miegu'.

Jo lygiame veide nesimato nuovargio, nei amžiaus naštos jo akyse. Nevažinėjęs prabangiais automobiliais, neatostogavęs garsiuose kurortuose, nesusikroves senatvei 'lizzo', jis — tas tikrasis žmogus, kurio darbai kalba garsiau už jos pamokslus, ir kurio darbo vaisiais naudojames mes ir naudosis būsimos lietuvių kartos po mūsų, jei turėsime pakankamai jėgų ir ištvermės, pasišventimo ir pasiryžimo taip tarnauti mūsų tautos gyvybei, kaip kun. Angelaitis tarnavo savo gyvenimo misijai.

Telieka jo vardas įamžintas mūsų istorijoje, o jo darbas įvertintas iš jo nuostabių rezultatų.

GRANDINĖLĖS VILIJOTINIO BALIUS IR GRUPĖS PREMIJOS

Po iškilmingo trejinių balių, Aplinkinio atėjo eilė ir Vilijotinio baliui. Kitais metais, pavasarį, jei netruks svečių, šokančių, grojančių jaunimo, naujo šokio tema (o šokių yra) ir vėl įvyks Grandinėlių balius. Taip lyg ir audžiasi Grandinėlių linksmų renginių tradicija, kur kiekvienas kviečiamas pabuvoti jaunų žmonių draugystėje, materialiai paremti šokantį, grojantį jaunimą ir pasidžiaugti visos grupės metų bėgyje atliktu darbu.

Gal nėra daug iš kelio pavasarinio balių proga pinti ir naują — šokėjams, muzikantams skiriamų premijų tradiciją. Šiame Vilijotinio baliuje bus paskelbta šokėjui ar šokėjai skiriama 1976 metų grupės vadovo premija. Lygiai taip pat bus apdovanoti grupės šokėjai, kurių ryžtas, darbas, sugebėjimai visoje eilėje metų turtino Grandinėlių sceninius pasirodymus. Tikrumoje visi Grandinėlių jaunuoliai, kurie naktimis, dienomis keliauja, kad vakarais šoktų, grotų, koncertuotų tiek saviems, tiek svečiams, kurie jaunime amžiuje prakaituodami dirba lietuvišką darbą, nusipelnė lietuviškos premijos.

Grandinėlių Vilijotinio balius įvyksta gegužės 8, šeštadienį, 7 val. vakaro, Slovėnų auditorijoje, 6417 St. Clair Ave. Už auditorijos, čia pat dvi policijos saugomos mašinoms palikti aikštės. Vilijotinio baliuje vietų dar yra. Skambint: K. Marcinkevičius — 3714635. Jaunimui skirti stalai — puse kainos.

L. Sagys

PASIKEITE PILIENŲ TUNTO VADOVYBĖ

Iškilmingoje tunto sveikijoje š. m. balandžio 26 d., sk. vytis v. sl. R. Belzinskas perdavė tuntininko pareigas sk. vyčiui v. sl. Gintui Taorui. Sveiką pravedė ps. V. A. Staškus, perskaitęs LSB vyr. skautininko S. Miknaičio įsakymą, pa-

Kęstutis Sušinskas iš Clevelando ir Rūta Nainytė iš Chicago, vasario 21 d. Chicagoje sukūrė lietuvišką šeimą. Kęstutis turi magistrą iš civilinės inžinerijos ir dirba savo profesijoje, o Rūta, baigusi biologiją, mokosi toliau. Abu jaunieji apsigyveno Chicagoje. V. Garbonkaus nuotr.

kvietė Remigijų Belzinską perduoti tunto vėliava naujam tuntininkui Gintui Taorui. Naują tuntininką sveikino v. s. S. Gedgaudienė, s. A. Muliolienė ir s. D. Kizys. Sueigos metu pravesėta jaunesnių skautų įžodis. D.L.K. Kęstučio draugovės drg. R. Apanavičiui pristatė, tuntininkas leido įžodį duoti: Sauliui Banioniui, Taurui Bubliui, Ričardui Matui ir Sauliui Mulioliui. Nauji vilkiukai: broliai Antanas ir Petras Taraškos įstojo į D.L.K. Kęstučio draugovę, sveikinam! Sekantys jaun. skautai perkelti į D.L.K. Vytauto draugovę (skautai): Gytis Barzdukas, Darius Motiejūnas ir Gytis Motiejūnas.

VYR SKAUČIŲ, SK. VYČIŲ, JORŲ GINTARIŲ IR BUDŽIŲ SĄSKRYDIS

Sąskrydis 'Aušros Spinduliai' įvyks š. m. gegužės 28-31 dienomis, stovyklavietėje 'Beaumont', Rock Creek, Ohio. Sąskrydį globoja: Klaipėda, Neringa ir Pilėnai. Sąskrydyje jau sutiko dalyvauti ir praveisti pašnekesius: inž. Rytas Babickas, prof. J. F. Cadzow, v. s. P. Karalius, kun. G. Kijauskas, S. J., p. Liudas Sagys, prof. R. Šilbajoris. Sąskrydžio stovyklos viršininko pareigas sutiko eiti ps. V. A. Staškus. Jo pavaduotojais bus: ps. E. Giedraitytė, v. sl. J. Ignatavičiūtė, j. ps. A. Narbutaitis ir v. sl. G. Taoras. Dvasios vadas — kun. G. Kijauskas, S. J. Tikimasi dalyvių turėti apie 200 iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių.

VASAROS STOVYKLA

Pilėnai kartu su Neringos sesėmis, pakviesti Toronto lietuvių skautų, stovyklaus Kanados lietuvių

skautų stovykloje 'Romuva' nuo rugpiūčio 2-22 dienos. Prašome tėvelius gerai įsidėmėti šią datą, nes skautiškam jaunimui stovykla yra vienas iš reikšmingesnių momentų. V. A. Staškus, gegužės 8 d. vyksta į Toronto pasitarti su skautų vadovais įvairiais stovyklos reikalais. V. A. S.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• GEGUŽĖS 8 D. Grandinėlių šokių, muzikos balius Slovėnų auditorijoje.

• GEGUŽĖS 9 D. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiamas Motinos Dienos minėjimas.

• GEGUŽĖS 16 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia paskaitą: "Per greitą gyventojų prieauglį ir maisto problemą".

• GEGUŽĖS 16 D. SLA 14 kuopos 75 m. minėjimas.

• GEGUŽĖS 23 D. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigimas.

• GEGUŽĖS 23 D., tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos salėje Vysk. Valančiaus lit. mokyklos iškilmingas mokslo metų užbaigimas ir atestatų įteikimas.

• GEGUŽĖS 29-30 D. V. Vaitiekūno paveikslų paroda Lietuvių Namuose. Rengia Žalgirio šaulių kuopa.

• BIRŽELIO 20 D. Pensininkų klubo gegužinė.

BIRŽELIO 27 D. Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia gegužinę.

• LIEPOS 18 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• LIEPOS 25 D. Gegužinė, Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• RUGSĖJO 18-19 D. Clevelando skautijos 25 metų sukaktis.

• RUGSĖJO 25 D. Birutinių parengimas.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **ALTo** Clevelando skyriaus susirinkime š. m. gegužės 2 d. išrinkti į valdybą šie asmenys: A. Rukšėnas, V. Stankus, A. Jonaitis, A. Bakūnienė, I. Bublienė, J. Malskis ir K. Karalis. Revizijos komisijon: H. Idzelis, R. Bridžius, V. Rutkauskas.

Susirinkime dalyvavo 53 atstovai nuo 23 organizacijų. Susirinkimo prezidiumą sudarė: dr. A. Butkus, A. Laikūnas, A. Garka. Sekretoriavo O. Jokūbaitienė.

• **D.L.K. Birutės** Draugijos Clevelando skyriaus birutietės kviečiamos į metinį susirinkimą gegužės 9 d. 3:30 val. po pietų V. Nagevičienės sodyboje.

• **Kar. A. Juozapavičiaus** šaulių kuopa gegužės 16 d. 4 val. Naujos parapijos viršutinėje salėje ruošia Dr. K. Pautienio paskaitą "Pergreitas pasaulinis gyventojų prieauglis ir maitos problema". Po paskaitos šaulės svečius pavaišins kava.

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

• **Perkant ar parduodant** namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

WANTED
MINE INSPECTORS
Must have 6 years experience. 2 years which must have been underground in Ohio.
Apply: STATE OF OHIO, DEPT. OF INDUSTRIAL RELATIONS, PERSONNEL OFFICE, 2323 W. 5th Ave., Columbus, Ohio 43204, 614-466-3271. (13-19)

WELDER-FITTER
Geros darbo sąlygos. Visi tarnautojai užsieniečiai. Kreiptis į:
AQUATECH, INC.
10620 Cedar Ave.
Cleveland, Ohio

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Filmas apie Clevelando lietuvius

Clevelando Skautininkų Draugovės iniciatyva pradėti organizuoti filmo, apimančio visą šimtmetį Clevelando lietuvių kolonijos gyvenimo ir veiklos, sukimui – rado platų visuomenės pritarimą. Iš organizacijų ir pavienių asmenų susidedanti grupė jau artėja prie 100! Ir tam tikslui, Superior Savings and Loan Assn., yra atidaryta atskira sąskaita.

Sekančiu pranešimu, šio mėn. pabaigoje, bus šaukiamas rėmėjų ir norinčių prisidėti prie šio filmo realizavimo susirinkimas platesnėms informacijoms bei jungtinio komiteto sudarymui. Kartu bus paskelbtas ir rėmėjų sąrašas.

AUKOS DIRVOS ATSTATYMO FONDUI

Dirvos atstatymo fondui aukojo:

G. Bernotienė,
Cleveland 100.00
S. Šimoliūnas, Detroit .. 25.00
P. Stanionis, Detroit 20.00
R. O. Patt, Cleveland .. 25.00
A. B. Stankus,
Westland, Mich. 25.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

• Prieš perkant naują, ar atnaujinant turimą draudimą, kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną ir tikrai įsitikinsite, kad State Farm draudimas yra geriausia vertė prieinama kaina. Telef. 289-2128.

PIANO PAMOKOS

Danielius Gendrikas, baigęs Ohio Valstybinio Universiteto Muzikos fakultetą, duoda privačias piano, akordeono, vargonų ir kitų orkestro instrumentų pamokas. Dėl informacijų prašome skambinti 531-9478.

PIRMOJI KOMUNIJA LIETUVIŲ KALBA

Š. m. balandžio 25 d. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje vyko retos išskilmės. Kun. L. Zarembos ir pačių tėvų paruošti pirmajai komuniškai lietuvių kalba ją priėmė sekančios vaikučiai: Aukšė Bankaitytė, Vija Bublytė, Loreta Gincaitė, Ričardas Matas, Darius Minkūnas, Saulius Muliolis, Petras Stungys ir Paulius Tallat-Kelpša.

Šv. Mišias aukėjo klebonas kun. G. Kijauskas, S. J., kuris šiomis išskilmėmis pritaikintame pamoksle pastebėjo, kad tėvai šiuo atlikę didelį tautinį darbą paruošę savo vaikučius Pirmajai šv. Komunijai gimtąją kalbą. Ypač tai turėtų būti mums svarbu šiuo metu, kai tėvyinėje tikėjimas yra persekiojamas ir vaikų mokymas tikėjimo tiesų yra draudžiamas.

Jaudinantis vaizdas, kai vaikučiai su degančiomis žvakutėmis rankose artinasi prie altoriaus, ne vienam išspaudė ir ašarą. Šią lietuvišką religinę nuotaiką dar sustiprino parapijos choras ir čiurolinio Ansamblio kanklių orkestras.

Po šv. Mišių parapijos kavinėje vyko vaikučių ir tėvėlių agapė. Čia parapijos

Jaunieji priėmė pirmąją komunią su kleb. kun. G. Kijausku. Iš kairės: Paulius Tallat-Kelpša, Aukšė Bankaitytė, Vija Bublytė, Loreta Gincaitė, Petras Stungys, Saulius Muliolis, Ričardas Matas ir Darius Minkūnas.

klebonas pasveikinęs priėmusius šv. Komuniją, įteikė dail. N. Palubinskienės lietuvišku raiziniu papuoštus pažymėjimus. Šia švente džiaugėsi visa parapija. Ypač džiugu, jog dabar turime ir lietuvišką vadovėlį pirmajai komuniškai ruošti. Šis vadovėlis tikrai moderniškas, gražiomis iliustracijomis papuoštas ir pritaikintas šių dienų reikalavimams. (kv)

Kun. G. Kijauskas įteikia pirmosios komunijos pažymėjimą Vijai Bublytei. Prie stalo iš kairės: Aukšė Bankaitytė, Loreta Gincaitė, kun. L. Zaremba, Ričardas Matas ir Darius Minkūnas.

RCA 17" Color TV at Superior Savings!

(With Certificates of Deposit)

Limited
offer while
supply
lasts.

- Deposit \$1,800, 44 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,700, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 15 months maturity and get the TV set now.

(Ask about C.D. plans for larger TV's)

Televisions based on discount certificates of 6½% annual interest • Penalty is imposed for early withdrawals.

Also available are 7¾% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Open
Saturdays
Closed
Mondays

Superior Savings

AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th St.

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Ave.

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Ave.

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road
(near Green)

DIRVA

NAUJA ŠAULIŲ VADOVYBĖ

Torontė balandžio 23 d. įvyko Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje suvažiavimas, kuriame buvo išrinktas naujas pirmininkas Karolis Milkovaitis.

Naujasis pirmininkas suvažiavimui pristatė sekančio sąstato valdybą: pirm. Karolis Milkovaitis, vicepirmininkai Alfa Šukys, Juozas Žemaitis ir dr. Kazimieras Pautienis, moterų vadovė Stasė Cicevičienė, kultūros vadovas Stasys Jokūbaitis, jūrų šaulių vadovas Stepas Paulauskas, sekr. Stasys Juozaitis, išd. Bronius Bernatavičius, spaudos ir informacijos vadovas Jonas Jasaitis, jaunimo vadovas Antanas Markauskas, ūkio ir tiekimo vadovas Petras Padvalskas, dvasios

vadovas kun. Jonas Borevičius.

Į garbės teismą patvirtinti: pirm. Marijonas Šnapštys, nariai Jurgis Baublys ir Vincas Šarka.

Kontrolės komisija: Jonas Platakas, Julius Pocius ir Pranas Beinoras.

Buvusiam ilgamečiui Sąjungos pirmininkui Vincui Tamošiūnui ir jo valdybai suvažiavimas išreiškė padėką.

• Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba balandžio 26 d. buvo susirinkusi posėdžio savo centrinėje būstinėje Chicagoje. Nusistatytą ir toliau remti Vliką, ypač finansais talkinant Eltos ir radijo informacijai. Bus stengiamasi giliau išsiaiškinti dėl Tautos fondo sąrangos ir veiklos bei dalyvavimo jame. Bus susikon-

taktuota su Vliko vadovybe dėl pasikeitimo įgaliotiniams. Nuspręsta remti sudariusią komisiją, užsibrėžusią vesti akciją, kad būtų numažinti muitai sintiniams į Lietuvą. Aptartos galimybės plėsti informaciją. Apžvelgta skyrių veikla, numatant sustiprinti kontaktus su to daugiau reikalingomis kolonijomis. Svarstyti būdai stiprinti akciją, kad būtų greičiau senato priimta rezoliucija 319 dėl Lietuvos inkorporavimo nepripažinimo. Svarstyta eilė kitų bėgamųjų reikalų.

Posėdį pradėjo vicepirm. Teodoras Blinstrubas, toliau jį pravedė pirm. dr. Kazys Bobelis. Be jų dar dalyvavo: dr. K. Šidlauskas, dr. Vl. Šimaitis, kun. A. Stašys, Eug. Smilgys, A. Pakalniškis, O. Baršketytė, T. Kuzienė, J. Pakalka, E. Vilimaitė, J. Talandis, I. Blinstrubienė, kun. dr. J. Prunskis.

ŠALFAS S-GOS METINĖS ŽAIDYNĖS TORONTE

Krepšinio ir tinklinio pirmenybės įvyksta gegužės 8 ir 9 d.d. Dalyvauja 75 komandos: 45 — krepšinio ir 30 — tinklinio. Torontas tą savaitgalį laukia apie 600-700 lietuviško jaunimo. Žaidynės prasideda šeštadienį, 9 val. r., o finalai — sekmadienį, 10 val. r. Etobicoke Olympium — olimpiname stadione. Stadionas talpina apie 1500 žiūrovų ir laukiama nemažai kanadiečių sporto mėgėjų. Žaidynės šeštadienį vyksta lygiagrečiai visose 5 salėse ir įėjimas kainuoja tik \$1.00, į visas žaidynes, o sekmadienį, į finalus — \$2.00.

Žaidynes praveda Kados Sporto Apygarda, vad. L. Baziliausko. Jam talkinauja Aušros ir Vyčio sporto klubo nariai. Varžybiniam komitetui vadovauja Algis Nausėdas. Sportininkai atvyksta iš Chicago, Bostono, New Yorko, Clevelando, Detroito, Rochesterio, Baltimorės, Londono, Hamiltono ir, žinoma, Toronto.

Šeštadienį, 8 val. vak. Prisikėlimo parapijos salėse ruošiami tradiciniai spor-

tininkų šokiai. Lietuviška visuomenė prašoma sportininkus paremti, nes žaidynių pravedimas (salių nuoma, teisėjavimas ir kt.) susijęs su didelėmis išlaidomis. Lietuviškieji sporto klubai atlieka didelę mūsų tautinės sąmonės išlaikymo misiją. Tat juo labiau jie nusipelno lietuviškos paramos.

SLA IŠRINKO SAVO VADOVYBĖ

Kovo mėnesį SLA rinko Vykdomąją Tarybą. Iš viso balsavo 1,202 nariai. Išrinkti: pirm. Povilas Dargis (1,149 balsais) vicepirm. Aleksandras Čaplikas (1,141 b.), sekr. Genovaitė Meiliūnienė (1,161 b.), išd. Eufrozina Mikužytė (1,122 b.), išd. glob. C. Austin (776 b.), J. Miller (715 b.), Algirdas Brazis (471 bals.) ir O. Jokūbaitienė (308 b.), dakt. kvot. dr. Danielius Degėsys (1,061 b.).

• Dr. Jonas Jankauskas, 58 metų, gyvenęs Berkeley Hts., New Jersey, staiga mirė savo namuose balandžio 19 d. Velionis prieš porą mėnesių buvo gavęs širdies ataką ir grįžęs iš ligoninės taisė sveikatą namie. Jau buvo pasiruošęs grįžti į tarnybą, John Rannels of Union County, kur jis buvo ligoninės direktoriaus pavaduotojas, bet negailestinga mirtis išplėšė jo gyvybę. Liko žmona Lionė.

• Inž. Kazys ir Aldona Krulikai gegužės 1 dieną iš New Yorko išskrido į St. Petersburgą, Floridą, kur turi įsigiję namus ir žada greitai laiku persikelti nuolatiniam apsigyvenimui, šį kartą dar praleisdami tik porą savaitių atostogų. Krulikai abu yra ALT S-gos 1-jo skyriaus aktyvūs nariai. Ji neseniai perdavė skyriaus pirmininkės pareigas J. Maurukui.

• Meno ir literatūros popietė įvyks gegužės 9 d. Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y. 4 val. p. p. Bus atidaryta dail. Adomo Galdiko vardo dailės galerija. Po to literatūros popietėj

savo kūrinius skaitys D. Sadūnaitė, A. Vaičiulaitis ir L. Andriekus, OFM.

Koncertinę dalį atliks sol. Gina Čapskauskienė ir pianistė Aldonai Kepalaitė. Rengia lietuviai pranciškonai. Auka tik 3 dol.

• Aktorius Vitalis ir dr. Marijai Žukauskai balandžio 30 d. iš New Yorko išskrido į Romą, kur jis atliks vietos lietuviams humoristinę programą.

• Admirolas Fred E. Bakutis, US Navy, yra pirmasis Amerikos lietuvis pasiekęs to laipsnio. Jis yra gimęs Brocktone, paskutiniu metu yra paskirtas 5-to Latvyno distrikto komendantu Havajuose. Savo karinę tarnybą adm. Bakutis pradėjo Latvijos laivyno ir 2-jo Pas. karo metu numušė 12 japonų lėktuvų. Vėliau jo lėktuvą pašovė japonai Pacifiko vandenyse prie Filipinų. Gelbėjimosi laivelyje jis išbuvo 7 dienas, kol išgelbėjo amerikiečių povandeninį laivą.

• LB East St. Louis apylinkė, savo susirinkime nutarė išreikšti padėką visiems kurie rūpinosi ir prisidėjo prie III Pas. Lietuvių Jaunimo Kongreso suorganizavimo ir jo pravedimo ir linki po visą pasaulį pasiskleidžiusiam jaunimui ištvėrmės ir pasišventimo padarytus nutarimus realizuojant.

Po padėka, susirinkimo įgalioti pasirašė: Z. Grybinas, R. Gintautas, J. Juodakis ir V. Gavelis.

Ta pačia proga Dirvai paremti atsiuntė auką 5 dol. Ačiū.

• Elena ir Mykolas Gureckai, gyv. Waterbury, Conn., Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• Stepono ir Valentino Minkų radijo programos gegužinė įvyks rugpjūčio 8 d. Romuvos parke, Brocktone.

• Dr. Birutė Paprockienė, Richmond Hill, N. Y., vietoj gėlių ant a. a. dr. Jono Jankausko kapo, atsiuntė Dirvai paremti auką 30 dol. Ačiū.

• Illinois Lietuvių Gydytojų ir dantų gydytojų draugijos naujai išrinktą valdybą sudaro: pirm. dr. Jonas Šalna, vicepirm. dr. Kostas Jablonskis ir dr. Leonidas Ragas, sekr. dr. Milda Trimakaitė ir išd. dr. Osvaldas Nakas.

• Sol. Roma Mastienė birželio 12 d. koncertuos Buenos Aires, Argentinoje, Lietuvių salėje.

• Los Angeles Operetės Ansamblis per V. Irklienę atsiuntė Dirvai auką 25 dol. už pagalbą ansamblui stant operetę "Čigonų Baronas". Ačiū už auką.

A. A.

MONIKAI SABATAITIENEI

mirus, vyrui dr. Z. SABATAIČIUI, dukrai NIJOLEI, sūnui GINTAUTUI, broliams JONUI ir STASIUI GALBUOGIAMS su šeimomis, jaučiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

Pijus ir Ona
Vaičiaičiai

Dr. Saulius ir Liucija
Vaičiaičiai

Mirus

MONIKAI SABATAITIENEI,

Dr. ZIGMUI SABATAIČIUI, dukrai NIJOLEI, sūnui GINTAUTUI ir visiems artimiesiems reiškiame giliausią užuojautą ir drauge liūdime

D. ir M. Eymonttai
J. ir Č. Melsbakai
S. Sukarevičienė

A. A.

M. SABATAITIENEI

mirus, vyrui dr. Z. SABATAIČIUI, dukrai NIJOLEI ir sūnui GINTUI su šeima reiškia nuoširdžią užuojautą

Dr. K. Pautienis
ir šeima

DR. JONUI JANKAUSKUI

staiga mirus, skausmo valandoje žmonai LIONEI ir šeimai bei artimiesiems

reiškiame nuoširdžią užuojautą

Dr. Vaclovas ir Emilija
Čekai